

ONZE
VOGELS

53^E JAARGANG N^O 12, DECEMBER 1992

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS

De

se

EEN VAN BA

Het geslacht *Barnardius*, vernoemd naar Edward Barnard, een Engels ornitholoog die leefde van 1786 tot 1861, bestaat uit twee soorten elk met meerdere ondersoorten. Ik noem ze u, volledigheidshalve, allemaal inclusief hun oorspronkelijke verspreidingsgebied. ***Barnardius barnardius barnardi***, Barnardparkiet, Zuidoost-Australië; ***B.b.whiteli***, Barnardparkiet, Flinders range en Zuid-Australië; ***B.b.macgillivrayi***, Cloncurryparkiet, Noordwest-Queensland; ***Barnardius zonarius zonarius***, Port Lincolnparkiet, binnenland van West- en Zuid Australië; ***B.z.occidentalis***, Noordelijke Port Lincolnparkiet, Centraal- en Noordwest-Australië; ***B.z.semitorquatus***, Twenty eightparkiet, kustgebied van Zuidwest-Australië; ***B.z.Dundasi***, dundasparkiet, Zuidwest-Australië en wel meer naar het binnenland en tenslotte ***B.z.myrtae***; de Port Lincolnparkiet van Centraal-Australië.

De leden van het geslacht *Barnardius* broeden gemiddeld 20-21 dagen op een legsel van 4 tot 6 à 7 witte eieren. Als nestplaats verkiezen ze een nestkast of broedblok met een bodemoppervlak van 20x20 of 25x25 cm met een hoogte van 40 tot 60/70 cm. Het invliegkat moet een middellijn hebben van 6-7 cm. Aanbrengen van twee nestkasten in een vlucht, zo mogelijk een buiten en een in het beschutte nachtverblijf, kan goed zijn, de vogels hebben keus. Het is evenwel afhankelijk van de volière waarin ze zijn gehuisvest. De soorten zijn als winterhard te beschouwen, maar ze moeten toch wel kunnen beschikken over een goed beschutte plaats en dat is voor dergelijke parkieten in het algemeen het aan de buitenvlucht grenzende nachtverblijf dat aan de voorzijde voor een groot deel gewoon open is. Broeden doet alleen de pop en het mannetje brengt haar regelmatig voedsel. Voor de rest van de tijd houdt hij zich in de nabijheid van de nestholte op. Het komt overigens ook voor dat het mannetje haar in de nestholte enige tijd gezelschap houdt. De broedduur bedraagt zoals gezegd 20-21 dagen en de jonge vogels verblijven zo'n vijf weken in het nest. Ze worden door beide oudervogels gevoerd, maar naarmate de jongen in leeftijd stijgen neemt dat voeren af tot ze geheel zelfstandig zijn en voor hun eigen kostje kunnen zorgen. Als het zover is, dan is het overigens wel aan te bevelen om de jonge vogels van de ouders weg te halen en ze elders te huisvesten. De kans op een volgend legsel met als gevolg een verhoogde agressiviteit van de man is zeker niet ondenkbaar, vandaar. Zij tevens in dit verband nog opgemerkt dat deze parkieten geen uitgesproken kolonievogels zijn. Ook buiten de broedtijd blijven ze veelal paarsgewijs optrekken. Men doet er verstandig aan om de broedende vogels zo veel mogelijk rust te gunnen en daarmee ook bij nestcontro-

le, dat zeer wel te doen is, rekening te houden. Rustig en beheerst optreden zal verstoring voorkomen. Afhankelijk van de groeisnelheid van de jonge vogels, kunnen we ze vanaf ongeveer de tiende levensdag ringen; ringmaat 5.4 of 6 mm. Op een leeftijd van ongeveer 12 tot 14 maanden zijn de vogels volwassen, dat wil zeggen dat ze dan volledig op kleur zijn. Om bij de jonge vogels vast te stellen of het mannen of poppen zijn, wordt nogal eens gekeken naar de zogenaamde wingstripe, een aantal lijnvormig gerangschikte witte vlekken aan de onderkant van de vleugels. Deze wingstripe zou alleen maar voorkomen bij jonge poppen en niet bij jonge mannen. Echter, dat gaat lang niet altijd op, is geen vast gegeven. Zo kan het gebeuren dat ook de jonge barnardparkiet man zo'n witte streep laat zien, die overigens na de eerste volledige rui weer verdwenen is. Bij de poppen blijft die. Bij de Port Lincoln is de wingstripe aanwezig bij alle jongen, zowel mannen als poppen en niet aanwezig bij volwassen mannen en de meeste volwassen poppen. Naast regelmatig wat verse wilgentakken voor het knaagwerk en dagelijks vers bad-en drinkwater, is ook een periodieke ontwormingskuur van belang. Met betrekking tot het hoofdmenu is een goed zaadmengsel voor grote parkieten gewenst, aangevuld met wat geweekt oud brood of eiwoer en zo mogelijk enkele malen per week wat rozebottels, stukje appel, wat bessen en wat ze verder blijken te lusten. In dit artikel wil ik vooral de **Cloncurryparkiet** onder de aandacht brengen, zoals ze die nu, als kweekexemplaar na vele generaties, het beste kennen.

Signalement: Voorhoofd, achterschedel en nek lichtgroen. Wangen blauw dat doorloopt tot op de oorstreek, naar voren tot op kin en keel en alzo een soort belf vormend. Bovenste vleugeldekveren lichtgroen overgaand in olijfgroen. Het vleugeldeks is iets of wat gehamerd hetgeen veroorzaakt wordt door de iets lichter van kleur zijnde zoompjes van de vleugeldekveertjes. Vleugelbocht en rand hemelsblauw. Grote vleugelveren zwart met een groene buitenvlag. De borst is olijfgroen en geeft veelal ook een wat gehamerd beeld. De buik is warm geel en soms is er sprake van een oranjeachtige schubtekening. De anaalstreek is groen. Mantel en stuit lichtgroen. Op de scheiding van mantel en nek is een gele band aanwezig. De bovenstaartdekveren zijn lichtgroen, de onderstaartdekveren olijfgroen. Bovenste grote staartveren donkerblauw, de onderste hemelsblauw. Snavel lichtgrijs, ogen donkerbruin, poten grijs en nagels zwart. Ze zijn ongeveer 33 cm groot. Man en pop lijken erg veel op elkaar. De poppen zijn op het vleugeldeks meer grijsgroen, trouwens de kleuren van haar zijn over het algemeen minder intens. De kop en snavel van de man zijn wat zwaarder. Jonge vogels zijn over het algemeen wat fletser van kleur en de nekband is nog niet volledig. De voorhoofdsband is meestal oranje maar na de eerste rui is die verdwenen. In gedrag komen ze heel sterk overeen met de Barnardparkieten, maar dat spreekt bijna voor zich. Als er jongen zijn zal de man gedurende de eerste dagen de pop voeren en zij geeft dat voedsel dan door aan haar jongen. Om die reden bevindt zich de man ook wel eens helemaal in de nestholte. Ook voor deze soort of liever gezegd dit ras geldt dat alleen op een goed kweekresultaat mag worden gerekend als de verstandhouding tussen de vogels onderling heel goed is. Het samenstellen van koppels vraagt dan ook veel aandacht en soms veel zorg.

De
se

Zebravinken

Tekst: TC Speciaalclub Foto: Ton de Bruijn.

De witborst in grijs en bruin.

Inleiding.

De witborst is een mutatie die al vanaf 1950 in Nederland aanwezig is. Oude benamingen als pinquin, grijsvleugel en bruinvleugel worden in Nederland niet meer gebruikt. Wel wordt pinquin in Engeland en Duitsland nog gebruikt. In dit artikel gaan we in op de vererving, de kleureisen, veel voorkomende fouten en de kweek.

Vererving.

De witborst vererft autosomaal recessief. De man zowel als de pop moeten dus de witborstfactor dubbel bezitten om zich als witborst te kunnen tonen. Paren we een witborst grijze aan een normaal grijze, dan hebben alle jongen (F1) de witborstfactor enkel. Dit worden dus grijzen, die split zijn voor witborst. Voor een

paring in de bruinserie is de uitkomst overeenkomstig.

Kleureisen.

Bij de witborst ontbreken oog- en snavelstreep. De bloktekening in de staart is minimaal aanwezig. De kleur van wang en flank moet zo diep mogelijk zijn, waarbij de flank bezet moet zijn met regelmatige ronde witte stippen. Belangrijk is dat de vleugeldekkveren en pennen een duidelijke witte omzoming laten zien, waarbij de basiskleur (grijs of bruin) zo diep mogelijk aanwezig moet zijn. Dit geldt voor de man en de pop. Verder moet de borst egaal wit van kleur zijn.

Veel voorkomende fouten.

De meest in het oog springende fout bij de witborst is een restant van borsttekening; bij de mannen is dit zeer hardnekkig. Op de tentoonstellingen zien we daarom meer poppen dan mannen. Alleen door strenge selectie kan deze fout weggewerkt

worden. Een andere fout is een witte rand die rond de bovensnavel loopt. Door het ontbreken van de snavelstreep (die immers normaal doorloopt rond de bovensnavel) ontstaat deze fout vrij gemakkelijk. De standaard eist echter dat de kopkleur tot aan de snavel doorloopt. Ook dit is weer een kwestie van selectie. Zoals reeds gezegd moet ook de oogstreep ontbreken. Toch laten veel vogels nog een lichte oogstreep zien, die we uiteraard door selectie proberen kwijt te raken. Erg lastig is de eis van een diepe basiskleur en een duidelijke witte omzoming. Vaak zien we een te lichte basiskleur met een goede omzoming, of een goede diepe basiskleur met te weinig omzoming. Ook de kleurdiepte van wang en flank kan erg variëren, terwijl de wangvlek soms niet geheel strak afgetekend is. Het is belangrijk ook op dit punt goed te letten en voor de kweek alleen vogels met een goede wang en flank te gebruiken.

Witborst grijs

Zebravinken

De kweek.

De vleugelomzoming bij witborsten toont zich bij jonge vogels meestal nog niet erg goed, soms komt deze zelfs pas in het tweede levensjaar goed tot uiting. Omdat we zebravinken alleen het eerste jaar mogen tentoonstellen is het dus belangrijk om al vroeg met de kweek te beginnen. De witborstkenmerken komen over het algemeen het mooist naar voren bij vogels die gekweekt zijn uit twee witborstouders. Helaas wordt de basis-kleur dan vaak meteen al te flets en loopt het formaat ook terug. Verder worden ook de wang en flank gauw flets van kleur. We moeten dus gebruik maken van splitvogels om deze kenmerken te verbeteren. We nemen hiervoor een grijze of bruine van een goed formaat en met zo wei-

nig mogelijk borsttekening, oogstreep en snavelstreep. Wang en flank moeten diep van kleur zijn. Gepaard aan een witborst geeft zo'n koppel in de eerste generatie jonge mannen en poppen (F1) die split zijn voor witborst. Paren we deze vogels vervolgens weer aan een witborst, dan levert dit jongen op (F2) waarvan 50% witborst is en 50% split voor witborst. Vaak is het zelfs zo dat de mooiste witborsten gekweekt worden uit twee splitvogels. Uit een paring split witborst x split witborst krijgen we 25% witborsten, 50% split witborsten en 25% grijs of bruin, dit laatste afhankelijk van de kleur waarmee we kweken. Uit het vorenstaande blijkt wel dat het zeer belangrijk is om de juiste keuze te maken bij het samenstellen van de kweekkoppels: op

basis van de aanwezige kenmerken kiezen we voor paring van witborst x witborst, witborst x split witborst, of juist split witborst x split witborst.

Samenvatting.

De witborst is een kleurslag met wat lastige kenmerken. Het kweken van goede mannen is lastiger dan het kweken van goede poppen, vooral omdat mannen vaak borsttekening blijven tonen. Door gerichte selectie kunnen de witborstkenmerken verbeterd worden. Het is vaak nodig om witborsten te kweken met behulp van goede splitvogels, met name voor verbetering van formaat en kleurdiepte. Maar altijd zal gelden: wanneer aan het einde van een lastige weg een goed resultaat bereikt wordt, geeft dat veel voldoening!

Straks in Breda Zebravinken in alle kleurslagen!

HAAL DE NATUUR IN UW VOGELRUIMTE

Met een betrouwbare
lichtregelaar van ESVE

High-Tech dimmers van absolute
topklasse

Leverbaar in 400 watt en 1000
watt, met of zonder fotocel, digi-
taal of analoog uitgevoerd.

Alle digitaal uitgevoerde dimmers
zijn voorzien van een 500-uurs
gangreserve.

Eenvoudige montage

Speciale modellen zijn eveneens le-
verbaar

Prijzen vanaf f 149,- t/m f 539,-

vraag uitgebreide
documentatie
Bel. 01659-4488

ESVE

ESVE Postbus 10
4740 AA Hoeven

Over kleurkanaries

Zilverisabel

Bij de isabel hebben we gezien, dat het totaal aanwezige bruinbezit aanzienlijk minder bruin lijkt dan bij de bruine kleurkanarie het geval is. Bij zilverisabel is dat eveneens zo, hierbij is **geen** zwart maar uitsluitend bruineumelanine en een sterk gereduceerd phaeomelanine aanwezig. Deze zijn gezamenlijk voor het minimaal ontwikkelde pigmentbezit verantwoordelijk. Het rugdek moet een zachte, zeer lichtbruine indruk geven, zien wij een duidelijk strepingspatroon dan is dat fout omdat er dan geen sprake is van een vloeiende isabeltint. Het rugdek moet, zoals gezegd, een zachte indruk geven, als het vereiste minimaal ontwikkelde strepingspatroon te donker van kleur is of te scherp is afgetekend, dan zal dat eveneens afbreuk doen aan de vereiste zachte, vloeiende isabeltint. Voor de pigmenteisen in vleugel- en staartpennen kunnen wij de eisen van de gewone isabel overnemen, niet kleurloos of te licht maar een zachtbruine tint moet hier duidelijk waarneembaar zijn. De standaard zegt verder, dat de isabeltint aan de snavel moet beginnen en tot in de flanken moet uitvloeien. Als wij spreken van **zilverisabel**, dan wil dat zeg-

gen dat de bijkleur wordt gevormd door de dominant- of recessief witfactor. Bij aanwezigheid van de recessief witfactor zal er geen sprake zijn van vetstofkleurige aanslag in vleugel- en/of staartpennen, die factor **belet** immers **volledig het optreden van carotenoiden**, lees vetstofkleur. Wordt de bijkleur gevormd door de gedeeltelijke beletter van carotenoiden, de dominant witfactor dus, dan zal er **vrijwel altijd** een beetje vetstofkleur, dus aanslag in de grote pennen te zien zijn. Geen probleem, minimaal aanwezige aanslag is toegestaan. Zodra er sprake is van **storende aanslag**, dan volgen er wel aantrekkingspunten. In de praktijk blijkt steeds vaker, dat wij moeten vaststellen dat betreffende aanslag zeer goed weggekweekt is, dit moeten wij aan de kennis en bekwaamheid van de kweker toeschrijven en is zeker een compliment waard. Op de keurbrief zal dat tot uiting komen. Is de zilverisabel in het bezit van een **lichte schimmelfactor**, dan komt de vereiste zachte tint het beste tot zijn recht. Wel moet de zilvertint over het gehele lichaam egaal en vooral **zilver** van kleur zijn, niet te licht dus in borst, flanken en/of onderlichaam. Als

wij spreken over de dominant- of recessief witfactor waardoor de bijkleur wordt gevormd, dan mogen wij hierbij **niet** denken dat de bijkleur helder wit moet zijn. **Eis is, dat in de gehele bevedering een zeer lichtbruine kleurstof aanwezig is**, op de rug wat donkerder genuanceerd zegt de standaard. Toch mag de rug niet te bruin overkomen en ook niet een teveel aan schimmel laten zien. Is de zilverisabel in het bezit van de blauwfactor, dan zal het geheel een te harde, blauwachtige of grijze tint te zien geven en dat is uiteraard foutief. Een kwalitatief goede zilverisabel mag niet meer dan een matige schimmelfactor bezitten, het is dus duidelijk dat vogels in deze kleurslag, al naar gelang er meer of juist minder schimmel aanwezig is, onderling nog al sterk van uiterlijk kunnen verschillen. Als die uiterlijke verschillen hier duidelijk waarneembaar zijn dan is het niet moeilijk om daarmee bij het samenstellen van kweekparen terdige rekening te houden. Een **lichte schimmelfactor**, dus geen partners die beide nagenoeg geen schimmel laten zien en ook niet het tegenover gestelde. Twee ouders met beide overmatig schimmel zullen de nateelt opzadelen met dezelfde fout. Als wij ook hier weer uitgaan van het meest gunstige, t.w. één zilverkleurige en één **niet** zilverkleurige partner, dan nemen wij voor laatstgenoemde bij voorkeur een zeer lichtgele vogel. Let bij beide vogels op de lengte van de bevedering, kortere bevedering geeft meer intensiviteit aan, de minder intensieve partner zal duidelijk langere bevedering hebben. Bezit de geelfactorige partner een korte bevedering dan zal deze vogel ook een teveel aan ongewenst hooggeelbezit tonen. Zo'n vogel zal nadelige invloed geven voor de nateelt, jonge zilverisabellen met teveel storende aanslag zijn daarvan het gevolg. Partners met beide teveel schimmel met de daarbij behorende langere bevedering, zijn eveneens onvoldoende kansrijk voor het kweken van kwalitatief goede zilverisabellen. Van datgene, waarvan één van de partners iets overmatig

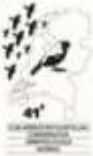

heeft, moet de ander als het ware iets tekort komen, uiteraard **zonder** dat er sprake is van **echte tekortkomingen**. De één dient het gebrek van de ander te kunnen aanvullen en dat geldt eigenlijk voor alle onderdelen. Ook in deze kleurslag geldt, dat fokzuivere kweekvogels de voorkeur genieten, zoals gezegd slechts één der partners zilverkleurig en welke van de twee dit is maakt niet uit. Let bij het samenstellen van kweekparen ook steeds goed op **het formaat**, in sommige kleurslagen treffen wij vaak vogels aan die de maximaal toegestane grootte bereikt of zelfs overschreden hebben, bij de zilverisabelen zien wij eerder het tegenoverge-

stelde en dat is jammer. Een vogel, die op dit onderdeel al dan niet gestraft een waarschuwing krijgt, zal zelden of nooit noemenswaardige belangstelling genieten op de show's. In de gehele isabelserie komt het ook nog al eens voor, dat een deel van de rugbevedering open valt. Een isabelkwaal zeggen bepaalde kwekers, erfelijk zeggen anderen. Wat de oorzaak ook mag zijn, zeker is dat de veeleisende en streng selecterende kweker bij het samenstellen van kweekparen hieraan niet voorbij mag gaan, hij zal er immers voor moeten zorgen dat de mooie en kwalitatief goede zilverisabelen in toenemende mate op de show's komen. En als dat

lukt dan mogen wij zeker vaststellen dat dit voor vele tentoonstellingen, waar wij nu deze kleurslag veel te weinig zien, een mooie aanwinst zal zijn.

Tekst: A. van Eck.

Op de 41e COM-tentoonstelling in Breda, een keur van kleurkanaries.

VAN KEULEN KOOIEN

Van Keulen heeft een uniek kooienprogramma voor de liefhebber en de handel: • Broedkooien • Verkoopkooien • Ziekenkooien • Vluchtkooien.

Ook Volièrebouw • Broedmachines • Vogelposters. Uitgebreide informatie staat in de gratis folder die u bij ons kunt aanvragen.

VAN KEULEN

Van Keulen Kooien
van den Bergsweg 18,
7442 CK Nijverdal.
Telefoon 05486-12452

Japanse meeuw

Tekst: TC/JMC Foto: Ton de Bruijn.

ROODBRUIN PASTEL

Kop en masker:

Voorhoofd, schedel, achterhoofd, bief en bovenborst licht roodbruin.

Vleugeldek:

Kleine-, middelste- en grote vleugeldekveren alsmede de slagpennen licht roodbruin.

Staart:

Boven- en onderstaartdekveren en staartpennen licht roodbruin.

Broekbevedering:

Licht roodbruin.

Snavel:

Licht beige, de bovensnavel mag iets donkerder beige zijn maar moet vrij zijn van enige vorm van blauwe waas.

Poten:

Vleeskleurig, nagels hoornkleurig.

Ogen:

Bruin.

Onderlijf:

Op de borst loopt, van vleugelbocht tot vleugelbocht, een scherpe kleuraf-scheiding. Op het lichtcrème onderlijf moet een regelmatige licht roodbruine V-vormige tekening waarneembaar zijn.

Nek, bovenrug, kleine- en middelste vleugeldekveren (de mantel)

Op de lichtbruine ondergrond bevinden zich lichtcrème lengtestreepjes.

Stuit:

Crème met licht roodbruine dwarsstreepjes.

Vererving: De pastelfactor is ontstaan in een stam roodbruinen. Er ontstonden crémekleurige meeuwen die in kleurdiepte varieerden van vuilwit tot vogels met nog vrij veel roodbruin pigment. Bij de meeuwen die een sterke reductie kennen is sprake van bijna een totale verdringing van al het pigment. Op de eerste plaats bezitten deze meeuwen geen zwart eumelanine meer, wat veroorzaakt wordt door de r-factor. Op de tweede plaats kennen onze vogels een sterke werking van de pastelfactor die het resterende roodbruine phaeomelanine voor meer dan 75% reduceert. Uiterlijk zijn dit crémekleurige meeuwen. Bij die roodbruine waar de pastelfactor niet zo sterk reduceert zien wij nog een redelijke hoeveelheid roodbruine phaeomelanine. Deze meeuwen zijn nauwelijks te onderscheiden van slecht gekleurde roodbruinen, een variant is de crémevleugel. In de formule van de roodbruin-pastel moeten wij aangeven dat het een roodbruine meeuw is die opgebleekt wordt door de pastelfactor. De formule van de roodbruinpastel wordt dus r//r,p//p. De wildvorm van de roodbruinpastel, de zwartbruine wordt in formule r+//r+,P+//p+.

KWEEKTECHNISCHE AANWIJZINGEN:

Goede roodbruinpastellen kan men alleen verkrijgen wanneer je een goede en strenge selectie invoert onder de kweekvogels. Roodbruin-pastellen die uit de bleekvleugellijn komen moet men **nooit** gebruiken voor de pastelkweek ook niet wanneer ze een goed egale kleur bezitten en een zeer vage buiktkening tonen. De jongen hieruit krijgen vaak een redelijke buiktkening, maar laten wel weer een bleekvleugel-rugdek zien. Wel kunnen we gebruik maken van de roodbruine om hiermee splitvogels te kweken, dit geeft wel meer kans op succes. Als je met roodbruinpastel begint, koop dan vogels die al redelijk tot goed aan de standaard voldoen en ook qua pastel raszuiver zijn. Dit vooral om teleurstellingen in de nakweek te voorkomen. Opvallend is wel dat bij de roodbruinpastelkweek het aantal jongen gemiddeld hoger ligt dan bij de roodbruinen en dat de kleuregaliteit vaak vlatter goed is te krijgen dan bij de mokkabruinpastellen. Reden genoeg om ook deze vogel te gaan kweken en te gaan showen, zodat je als JMC'er trots kan zijn wanneer je tussen de stellingen loopt en je ziet dan niet alleen zwartbruine maar ook al die andere prachtige kleurslagen.

De Gloster

door A. Tielen

Van de postuurkarnaries is de gloster het meest populair, en dat is geen wonder.

* Qua vorm: Het korte ronde brede geblokte vogeltje trekt velen aan. Voeg er nog een mooie vallende ronde kuif aan toe en u bent helemaal verkocht.

* Qua kleur: Glosters komen voor in groen - bruin - agaat en isabel. Voeg daarbij wit als vetstofkleur en ze zijn blauw - zilverbruin - zilveragaat of zilverisabel. Verder is er nog zuiver geel en wit en alle vormen van min of meer bont in genoemde kleuren. Voor wie van variatie houdt in zijn kooi een ideale mogelijkheid.

* Qua gedrag: De gloster is een levendig vogeltje, dat niet schuw van aard is. Ze zijn rustig in de broedkooi en ook de tt-kooi levert meestal geen probleem op. Ze zijn kwiek, maar geen zenuwleiders.

* Qua kweek: Meestal bestaat een legsel uit 4 à 5 eieren, die goed bebroed en grootgebracht worden. Glosters zijn in één woord goede broedvogels, zowel koppelsgewijs als apart.

* Qua tentoonstellingsvogel: U weet al dat ze rustig van aard zijn en zich gemakkelijk voegen in de tt-kooi. Daarbij komt nog dat zowel de gladkop (consort) als de kuif (corona) op het vraagprogramma staan, zodat U

veel keus hebt uit uw vogels. De eerlijkheid gebiedt echter te zeggen dat vooral de poppen de aangewezen tt-vogels zijn, omdat zw over het algemeen wat kleiner en ronder zijn, maar dan blijft nog $\pm 50\%$ als mogelijkheid over.

Omdat de kleur als zodanig geen enkele rol speelt, is al het gedoe met kleurvoer overbodig. Roodfactorige glosters zijn zelfs niet toegestaan.

U ziet dus, dat glosters veel pluspunten hebben. Natuurlijk zijn er ook enkele minpunten. Kuifvogels zijn in een ren kwetsbaar. Ze zien door hun kuif minder en worden vooral bij de voederplaatsen letterlijk in hun kuif gepikt. Beschadiging aan de kuif kan het gevolg zijn. Het beste is om de kuiven apart te houden. Ik zet ze in rennetjes (omgebouwde broedkooien) van $\pm 1 \text{ m} \times 45 \text{ cm} \times 40 \text{ cm}$. Er kunnen er 5 à 6 in. De rui duurt bij de kuiven heel lang. Als de gladkoppen

al lang klaar zijn, verschijnen er nog steeds stoppels in de kuif. Veel laten baden en/of sproeien (bloemspuit) helpt. Een corona is extra gevoelig voor veranderingen van licht en temperatuur. Oppassen dus bij tt's dat het verschil niet te groot is, anders begint de kuif opnieuw te ruien (kop-rui).

Alles bij elkaar genomen is de gloster dus een ideale vogel voor de liefhebber. Ikzelf kweek ze intussen alweer zo'n 20 jaar en peins er niet over om andere vogels te gaan houden. Typerend vind ik ook, dat in de specialclub bijna iedereen de glosters jaar na jaar na jaar trouw blijft. Bent u al een beetje overgehaald? Dat is natuurlijk ook de bedoeling. Zo ja, dan volgen er nog enkele tips om goede glosters te gaan kweken. De echte glosterkwekers kweken altijd kuif x gladkop. Het maakt niet uit of de pop of man de kuifvogel is. De

Niet alleen glosters, maar alle rass

kuifactor is een dominante, d.w.z. dat naast de kuifactor ook de gladkopfactor aanwezig is. De verschijningsvorm is met kuif. Uit zo'n koppel kweekt u 50% kuif en 50% gladkop, dat kunnen zowel poppen als mannen zijn. Kuif x kuif is uit den boze. Dominante factoren bij elkaar komend zijn dodelijk; 25% is niet levensvatbaar. Bovendien zijn de kuiven uit zo'n combinatie bijna altijd slecht. Niet doen dus! Gladkop x gladkop kan wel. Er zijn verschillende kwekers die zo kweken. Ze geloven nog steeds in het sprookje dat gladkop x gladkop betere gladkoppen geeft. Het is een hardnekkig sprookje, jammer. Wat wel waar is, dat uit zulke vogels weer gebruikt voor kuifkweek minder goede kuiven komen. Gebruik dus voor kuifkweek altijd kuifbroed gladkoppen (uit kuif x gladkop).

Een gloster hoort een korte brede kop te hebben. De aanzet achter de snavel breed beginnend met een korte snavel. Een spits toelopende snavel is bijna niet weg te kweken. Niet mee kweken dus! De kuif moet zuiver rond zijn. Ovale kuiven hebben een te lange en te spitse kop. Lange smalle vogels kunnen nooit een echte gloster (geblokt) geven. Een gloster moet body hebben. Bij het uitzoeken van mijn vogels neem ik ze altijd eerst in de hand. Ik moet dan iets

vast hebben en niet alleen pluimen. Daarna kijk ik naar de rest.

Glosters zijn schimmelvogels. Toch kan schimmel x schimmel niet ongestraft gekweekt worden, omdat het nageslacht dan te veel schimmel krijgt en geen gesloten veren meer heeft. Zoek altijd naar half schimmel x schimmel.

De bevedering moet zacht zijn. Ook dat is te voelen, maar ook te zien. Een zachte bevedering glanst. Wat zowel bij groen - bruin - agaat en isabel te zien is. Grauwe vogels hebben geen goede veerstructuur. De kuiven van zulke vogels zullen nooit mooi hangende kuiven krijgen, omdat de veren te stug zijn. Maar hier geldt ook, niet twee extreem zachte op elkaar want dan wordt de bevedering te zacht en sluit niet goed.

De grootte van de gloster is een terugkerend strijdpunt. Laat de grootte nooit voorop staan. Het mooiste is een pop van ongeveer de standaardmaat (12 1/2 cm) De man wat forser. De pop bepaalt meestal zowel formaat als vorm van de jongen. Een forse pop x kleinere man kan echter uitstekende vooral kweekmannen geven.

Let ook op de staart, smal en kort. Met een lange staart lijkt en is de vogel gauw te lang. Minstens één van de partners moet een korte staart hebben, liefst beiden.

Als U glosters aan gaat schaffen, ga

dan naar een goede kweker. Goede kwekers hebben een brede top. Dat hoeft dus niet de kampioen te zijn, die naast de ene kampioen ver terugvalt. Neem een paar stelletjes. Koop nooit links en rechts wat vogels, ook al zijn ze redelijk tot goed. Zo'n start is verkeerd.

Kweek glosters nooit in rechte lijnen (vader x dochter of moeder x zoon) Kweek altijd in de zijlijnen (halfbroer x halfzus - neef x tante - nicht x oom - neef x nicht etc.). U zet die lijn op door een goede man te paren aan verschillende poppen of een pop met verschillende mannen. Voer alleen nieuw bloed in als het echt nodig is (bv. voor andere kleur - betere kop - ronder enz.) Als uw eigen stam goed is, ben dan zeer voorzichtig met nieuw bloed. Het kost meestal een paar jaar om weer op hetzelfde niveau te komen.

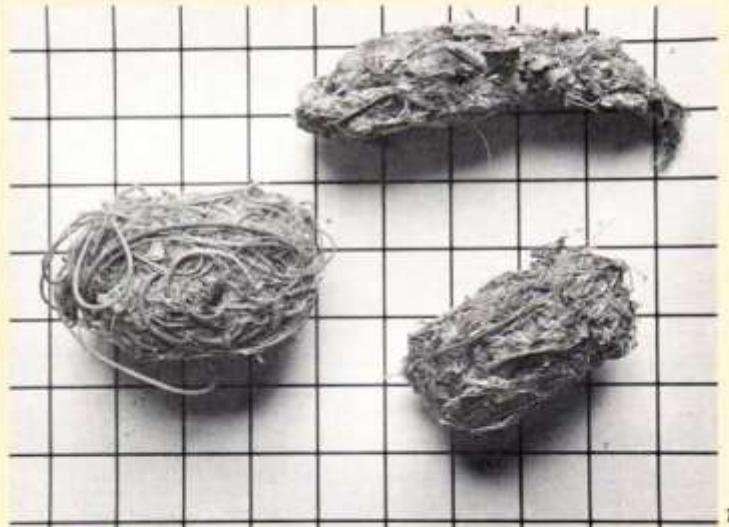
Ik hoop, dat er veel liefhebbers kiezen voor dit kwieke, rustige vogeltje. Ze zijn het in veel opzichten zeker waard.

De... en postuurkanaries te zien in Breda

Braakballen, een noodzakelijk kwaad

Bij de naam braakballen zal menigeen direct aan uilen denken. Dit is slechts gedeeltelijk terecht, want ook andere dieren braken onverteerbare zaken uit na een gedane maaltijd. Bekend zal zijn dat honden en katten gras eten en daarna braken.

Minder bekend zal zijn dat nogal wat vogels in onze volières braakballen produceren, zij het dat deze wat minder spectaculair zijn. Hopelijk zal deze inleiding niet al te onappetitelijk overkomen, immers wij mensen bewaren geen al te beste herinneringen aan momenten dat we door braakneigingen werden geteisterd. Laten we het over dieren hebben en over vogels. Van bunzingen is bekend dat ze ook kikvorsen eten. Heeft zo'n roofdier dan de pech een vrouwelijke kikker vol eieren te hebben opgegeten, dan krijgt het onherroepelijk indigestie, immers de "dril" zwelt door wateropname op in zijn maag, het wordt dan buigen of letterlijk barsten. De opgebraakte gezwol-

len dril heet in de volksmond "sterreschot". Vogels krijgen ongewild ook vaak moeilijk of niet te verteren zaken binnen. Volwassen zaadeters komen er het beste af, immers zij pellen hun

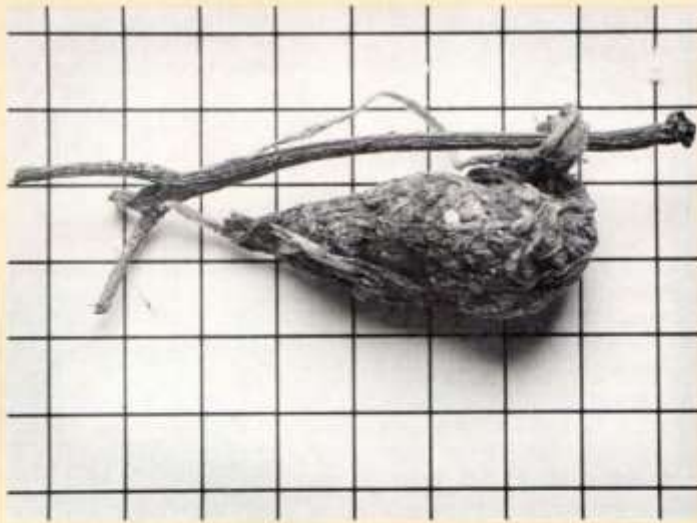
voedsel uiterst nauwgezet voor de het inslikken. Mocht het voedsel dan nog wat zwaar op de maag liggen dan zorgen steentjes ervoor dat alles goed fijngemalen wordt. Veel kwekers weten zonder twijfel echter dat jongen in het nest wel problemen krijgen als ze door de ouders gevoerd worden met volwassen, dus harde meelwormen. Dikwijls treedt dan de dood in door verstopping van maag en darmen. In de natuur zal een dergelijk probleem zich niet zo gauw voordoen doordat een gevarieerd voedselaanbod de noodzaak om harde insecten te voeren, wegneemt. Van uilen weten we dat ze hun prooi vaak in zijn geheel doorslikken. Op zich is dat voor de uil wel gemakkelijk want een muis uitbenen is een gigantisch karwei. Alles wat verteerbaar is, wordt ook verteerd, maar haren en botjes worden periodiek, meestal vóór een volgende maaltijd, in de vorm van een braakbal, verwijderd uit de maag. Gevangen vogels worden echter vaak wel (gedeeltelijk) geplukt. Het braken gebeurt dan na het plukken maar vóór het eten en de braakbal ligt dan ook tussen de gevallen veren. Roofvogels braken ook regelmatig. Hoewel ze elke prooi eerst

2

flink plukken, verdwijnt er nog al wat aan behaarde huid, veren en botten naar binnen. Botten worden gedeeltelijk wel verteerd, hetgeen de mineralen voorziening waarborgt, maar de rest (vaak inclusief de bekende duivering!) wordt uitgebraakt. Klapeksters eten veel mestkevers, naast muizen en vogels. In de braakballen vinden we dan ook de restanten terug van de maaltijden. Door braakballen uit elkaar te peuteren is dan te achterhalen wat het dier gegeten heeft. Uit ervaring weet ik dat de kraaien (zwarte en bonte kraai, kauw, ekster en vlaamse gaai) veelvuldig braken, voornamelijk na het eten van dierlijk materiaal. De balletjes zijn in vergelijking met bijvoorbeeld uileballen, veel kleiner. Ook lijsterachtigen en spreeuwen braken regelmatig, vooral als ze nog jong zijn. In het algemeen is het voor volwassen vogels geen probleem als ze iets verkeerd binnenkrijgen. Bovendien gebeurt dit laatste bij orze volièrevogels niet zo vaak. Soms echter gaat het goed fout. Ik denk hierbij aan een merel die een kingsize elastiek had proberen door te slikken. De consistentie hiervan had kennelijk de vogel parten gespeeld. Doordat de elastiek er nog een flink stuk uitstak, was die gelukkig nog op tijd te verwijderen. Ook heb ik wel eens een stuk siliconenkit in de maag van een gestorven vogel aangetroffen. Met enige zorgvuldigheid is een dergelijk voorval echter wel te voorkomen. Vooral als men gewaarschuwd is. In ieder geval kunnen we gerust stellen dat het kunnen braken vaak levensreddend is. Bij lijsters en spreeuwen gaat het in het nest, zowel in de volière als in de natuur vaak fout. Per ongeluk wordt er vaak iets verkeerd meegevoerd. Dit ligt óf aan de ijver van de oudervogel om snel iets eetbaars te vinden en het op te voeren (bij spreeuwen) óf doordat iets verkeerd blijft plakken aan het voedsel (lijsters). Bij het fotograferen van een lijster in de natuur heb ik gezien dat regelmatig

3

dennenaalden werden gevoerd te samen met regenwormen. De vraag is wat dan verder gebeurt. Een klein nestjong gaat bijna altijd dood. Het bedelt niet meer, wordt overgeslagen en raakt steeds verder achterop. De ouders gooien zo'n jong al gauw uit het nest. Zijn de jongen wat groter, dan is de kans dat zo'n jong overleeft groter. Een dag vasten leidt niet noodzakelijk tot de dood als er tenminste voldoende voedsel gevonden kan worden om ook die achterblijver, want dat is het dan, na het braken voldoende te geven. Soms kan het braken echter lang op zich laten wachten. In een nest met grijskaplijsters, die ik met de hand verder wilde

opfokken, weigerde er een te eten. Ik gaf enkele dagen achtereenvolgend alleen waterdruppels en uiteindelijk kwam er een hoogst merkwaardige braakbal uit. Op de foto is te zien dat allerlei materiaal gedraaid zat om een takje. De V-vorm stak bovendien naar boven. De vogel is blijven leven, maar bij de oudervogels had hij natuurlijk geen enkele kans gehad. Van spreeuwen is bekend dat ze met regelmatige tussenpozen steentjes voeren. Ook lijsterachtigen doen dat, maar de laatste doen dit alleen als ze hardere voedseldieren voeren. Wellicht is dat als volgt te verklaren. Bij vochtig weer is het geen probleem zachte prooien te bemachtigen; de

Braakballen, een noodzakelijk kwaad

vogel hoeft niet lang te zoeken en de kans dat hij een steentje tegenkomt is relatief klein. Wordt het echter droog en winderig weer, dan zijn regenwormen onbereikbaar. Het enige alternatief is dan volwassen, dus harde

aal. Het is zeer verstandig de bodem van de voliëre zo goed mogelijk vrij te houden van met name cocosvezels, haar, dennenaalden en kleine takjes. Al deze dingen heb ik in braakballen teruggevonden. Vooral haren zijn

nestjong kan men beschouwen als een normaal verschijnsel. In de voliëre kunnen we de natuur echter een handje helpen. We kunnen dit doen door de eerste dagen zo zacht mogelijke materialen te voeren (witte meelwormen, pasvervelde andere insecten, regenwormen, gekookte maden) en later pas hardere dieren te voeren, maar dan inclusief kiezelsteentjes van de juiste afmeting. De bodem van de voliëre kunnen we het beste pijnlijk zuiver houden door harken en/of spitten. Tobben we toch met een jonge vogel, dan geven we uitsluitend water en wachten tot de natuur zelf de zaak oplost.

Onderschriften.

1) Links braakbal jonge grijskaplijster.

Let op cocosvezels.

* 1 ruitje is 1/2 x 1/2 cm.

Reboven braakbal Vlaamse gaai.

Reonder braakbal van ekster.

2) Sterke vergroting van braakbal jonge grijskaplijster.

3) De beruchte braakbal van de grijskaplijster. (Zie tekst).

Let op het takje en vooral de afmeting, die is werkelijk ongelooflijk.

4) Uilebal van de ransuil. Haren, botjes etc.

5) Zanglijster voert pieren met ongewenst matenaal.

5

insekten zoeken. Dit gaat niet zo vlot en dus is de kans dat de vogel een steentje tegenkomt veel groter. Voor de nestjongen is dat goed geregeld, immers, de steentjes zorgen ervoor dat ook die harde insecten redelijk vermalen kunnen worden. Echter allerlei vezels en houtdeeltjes worden niet vermalen, zodat braken dan nog de enige oplossing blijft. Veel narigheid kunnen we vermijden door zorgvuldig om te springen met nestmateri-

funest in de eerste levensdagen, omdat een lijster de regenwormen vóór het voeren, uitgebreid over de grond pleegt te wrijven. Haren in de maag voeren onherroepelijk tot de dood bij jonge lijsterachtigen en kraaiachtigen. Dennenaalden zijn scherp en kunnen gemakkelijk verwondingen veroorzaken. Het zal duidelijk zijn dat de natuur deze en andere zaken best goed geregeld heeft. Het uitvallen van een enkel

22 t/m 31 januari 1993

41e COM-Wereldtentoonstelling in Het Turfschip in Breda

Dat mag u niet missen!

Ervaringen met Lijsters

Met hun 22 cm lengte, behoort de **Zwartborstlijster, *Turdus dissimilis***, tot de kleinere lijstersoorten. De man heeft een zwarte kop, kin, keel en borst, grijze rug, vleugels en staart. Buik en flanken zijn roestbruin en de onderbuik is witachtig.

Het vrouwtje is meer bruin op de kop en de bovendelen, kin en keel zijn witachtig, op de borst zwartbruine verticale bestreping. Ze komen in twee rassen voor in Noordoost-India, Zuid-China, Indochina, Siberië, Mantsjoerije en Vietnam, waar ze zich bij voorkeur ophouden in de altijd groene bossen op hoogten van zo'n 1200 tot 2400 meter. Ze voeden zich gelijk alle andere lijsters met wormen, slakken, insecten en bessen die ze op en uit de grond vergaren.

Beide vogels zijn actief bij de nestbouw betrokken. In de vork van een tak wordt met grasstengels, groen mos, plantewortels en dode bladeren een komvormig stevig nest gebouwd. Een normaal legsel bestaat uit vier vaalgroenblauwe eieren die met purperbruine vlekjes en spatten getekend zijn, soms zijn het drie eieren. Ze worden gedurende ongeveer 15 dagen door het vrouwtje bebroed en vervolgens worden de jongen door beide oudervogels grootgebracht.

Turdus migratorius, de **Amerikaanse roodborstlijster**, komt in 8 rassen voor in Amerika, Canada, Alaska, Mexico en Guatemala. Er is in de verschijningsvorm enige variatie in de rassen hetgeen zich uit in kleur en/of formaat, van 23 tot 28 cm. Gedurende het broedseizoen is het mannetje van boven grijs, heeft een zwarte kop en staart, kin en keel zijn zwart-wit bestrept, borst en buik is

Nest met 3 eieren van de Zwartborstlijster. Scheerhoorn vindt dat de eieren van deze soort nauwelijks een echte stompe kant hebben. Aan beide zijden zijn ze puntig.

roodbruin en de onderbuik is vuilwit. Om de ogen een witachtige rand, snavel geelachtig met donkere punt. Het vrouwtje is fletser van kleuren en is haar kop en staart meer grijsachtig van kleur. Overigens kunnen de kleuren van deze vogels best wel variëren, maar tijdens het broedseizoen zijn ze het meest sterk en sprekend. Het zijn vogels van de open bossen en bosranden, maar ze komen ook voor in tuinen en parken en steeds

meer in dicht bewoonde gebieden. Die zogenaamde stadsvogels zijn veel minder schuw dan die welke in het vrije veld worden aangetroffen. Ditzelfde verschijnsel kennen we bij onze eigen merels. De roodborstlijster vindt zijn voedsel op het veld en in de vegetatie. Het bestaat uit allerlei bessen en vruchten, regenwormen en diverse insecten in verscheidene stadia. Er zijn op zeer uiteenlopende plaatsen nesten van deze vogels aangetroffen, veelal wel in boom of struik, maar ook op richels van rotsen of gebouwen en zelfs gewoon plat op de grond. Die nesten zijn komvormig, gemaakt van plantewortels, stengels, vezels en dode bladeren op een basis van modder en bekleed met groen gras. Een legsel bestaat normaal uit 4 eieren maar variaties van 3 tot en met 6 zijn geen uitzonderingen. Het vrouwtje bebroedt ze en ze doet daar 12 tot 14 dagen over. Het mannetje helpt mee met het hoeden en voeden van de jongen die na zo'n drie weken uitvliegen om na nog weer enkele weken van ouderzorg tot een zelfstandig bestaan te komen. In

Amerikaanse roodborstlijster

Tekst: H.A. Maurer

Foto's: C. Scholtz/Scheerhoorn.

verschillende gebieden zijn het trekvogels; ze overwinteren in gebieden met mildere temperaturen dan daar waar ze tot vorming van nageslacht komen.

In de voliére

Lijsters zijn over het algemeen goed te houden en vooral ook plezierige vogels, mits ze over voldoende ruimte beschikken. De beplante voliére is een uiterst geschikte huisvesting waar ze ook tot voortplanting zullen komen.

De heer Scheerhoorn uit Breda zond op Vogel'91 een eigen kweek Roodborstlijster in en op Vogel'92 een eigen kweek Zwartborstlijster. Hij houdt de vogels paarsgewijs in aparte kleine buitenvluchtjes van ongeveer 2.25 m lang, 1 m breed met een aansluitend binnenhokje van 1.50 x 2

meter. Over de kweek weet hij ons eigenlijk niet veel te vertellen. Hij heeft daar geen problemen mee

ondervonden; het ging allemaal als het ware vanzelfsprekend en geheel volgens de regels die we van lijsters kennen. Ze nestelden evenwel in vrij ruime open nestkastjes waarin ze van voornamelijk cocosvezel een komvormige broedplaats maakten. Eieren leggen en broeden verliep zonder mankeren en ook het grootbrengen van de jongen gaf geen trubbels. Er werden vele vrachten pinky's, buffaloes en grotere witte meelwormen verorberd, en met niets anders zijn de jongen tot zelfstandigheid gebracht. Ongeveer 5 dagen oud zijn de vogels voorzien van een voerting in de maat 4.5 mm.

Een jonge zwartborstlijster.

Volwassen zwartborstlijster man

KALENDER 1992

De Blauwwangrosella

De naam "Blauwwang-rosella" is waarschijnlijk een vertaling van het Duitse "Blauwangensittich", want zowel Rutgers als Pinter noemen deze vogel de Bleekkop rosella. Dr. Klaus Immelmann heeft nog een andere Nederlandse benaming, namelijk Palliceptus parkiet. Enfin, we hebben het over **Platyercus adscitus**, die in twee ondersoorten voorkomt in Australië en wel in Noord- en Oost Queensland, noordelijk Nieuw Zuid Wales, soms zelfs vrij ver zuidelijk tot nabij de stad Sydney. Veelal zijn deze Rosella's in paren te zien en soms in kleine groepjes. Als habitat geven zij de voorkeur aan open bosland en tevens aan eucalyptus-savannen. Daar foerageren zij zowel op de grond als in de kruinen van de bomen. Ook kunnen deze vogels flinke schade aanrichten aan te velde staande maïs, waar ze de rijpende korrels uit de kolven peuten. Verder bestaat hun dieet uit graszaden, eucalyptuszaden en waarschijnlijk ook diverse vruchten alsmede insecten. Het plunderen van de maïs heeft gezorgd dat de boeren een hekel - om geen ander woord te gebruiken - aan ze hebben. Zij strooien vergiftigde granen uit en daardoor worden soms vele exemplaren gedood. De roep van de blauwwang (of bleekkop) wordt beschreven als "tee-fluuu" of "tee-tee-fluuu". Ook deze Rosella's broeden, zoals vrijwel alle parkieten, in holle bomen. Maar op de overige soorten vormen ze wel een uitzondering. De diepte van hun hol is namelijk verbazingwekkend: de afstand van de invliegopening tot de bodem van de holte kan wel 1 tot 1.80 meter bedragen, althans dat beweert dr. Klaus Immelmann in "Die Australische Plattschwefelsittiche". Deze rosella's zijn geslachtsrijp als zij 2 jaar oud zijn. Ze leggen drie tot zes witte eieren, die ongeveer drie weken worden uitgebroed. Na een kleine vijf maanden zijn de kindertjes vliegvlug, maar of zij - als het gat bijna twee meter diep is - er dan al uit kunnen komen, waag ik te betwijfelen. Ik wens u een zeer voorspoedig en vooral gezond nieuwjaar.

Meindert de Jong.

Kweekervaringen met

(*Forpus coelestis*)

Verleden jaar op de tentoonstelling schafte ik mij twee paartjes grijsrug dwergpapegaaitjes aan om een poging te ondernemen om daar eens mee te kweken. Het waren mijn eerste kromsnavels en het was een beetje zoeken en om raad gaan bij ervaren kwekers om alzo mijn bedoelingen trachten te kunnen verwezenlijken. Het geslacht *Forpus* bevat de dwergpapegaaien van de nieuwe wereld en als het ware de evenpool van de agaporniden in Afrika. Ze zijn ongeveer twaalf centimeter groot en de hoofdkleur is groen. Kleurbeschrijving: Man - Overwegend groen met een masker dat tamelijk goed afsteekt tegenover het lichaam daar het groen donkerder is (mag niet geelachtig zijn). De rug en de borst is eveneens groen met een lichte grijze waas (vandaar de naam). De borstkleur verschilt nogal eens van vogel tot vogel, er zijn er bij met een bijna grijsgele kleur en andere zien dan weer diep groen (het eerste is de goede kleur). Achter de ogen en doorlopend op de kop en tot zelfs in de nek heeft de man een blauwe streep (hoe dieper deze kleur is, des te beter). Op de rug tussen de vleugels is het groen vervangen door fel kobaltblauw. Onderaan de vleugels en op de buitenste vleugelveren komt dit blauw eveneens voor. Dit verschilt eveneens van vogel tot vogel, en voor de tentoonstelling moet het zoveel mogelijk zichtbaar zijn. Bij de staart (bovenaan) gaat het groen over in gepareld diepgroen, zoals bij de Catharina- of bij de Smaragd-parkiet. Snavel en tenen zijn bij de jonge vogels vleeskleurig, maar bij het ouder worden gaat dit over naar een grijzere kleur. Bij het vrouwelijke geslacht is de kleur vrijwel gelijk maar ontbreken de blauwe partijen. Ik bracht mijn aanwinsten onder in kweekkooien van 70x40x40 cm en zij voelden er zich onmiddellijk in thuis. Als voeding kregen zij de gewone grasparkietenmengeling, aangevuld met witte en gestreepte zonnebloem-

pitten. Alsook kregen zij eerst om de drie en daarna om de twee dagen gekiemde zaden en opfok en ook een stukje appel en wortel ontbrak niet op hun menu. Groenvoer werd niet opgenomen. Eind januari kregen zij een nestblok (welke achteraf te groot bleek te zijn). Een grasparkietenestblok is ruim voldoende. De nestkast die ze kregen was 14x14x20 cm, en de bodem werd bedekt met een laag houtkrullen die eerst 24 cm in heet water hadden gestaan om te ontsmetten en te weken. Paringen heb ik niet gezien, maar de nestkasten werden vrijwel onmiddellijk geïnspecteerd en aangenomen. Op 1 februari was het zover, bij koppel 1 werd het eerste ei gelegd. In totaal werden het zes eieren en dit telkens om de dag. Het broeden begon na het leggen van het derde ei. Op 7 februari begon het tweede koppel met eieren te leggen. Dit waren er ook zes. De pop vertoefde bijna 24 uur per dag in het nest. Zij wordt gevoed door de man en verlaat enkel het nest om haar ontlasting kwijt te raken 's Nachts

grijsrug dwergpapegaaitjes

voegt de man zich bij de pop in het nest, en overdag is hij altijd in de directe nabijheid te bespeuren om als het ware de wacht te houden. Daar de pop van koppel 1 vast zat te broeden, verwachtte ik rond 25 februari jongen, maar groot was mijn verbazing dat er op 1 maart nog steeds geen waren, ondanks 4 bevruchte eieren. Nogmaals om raad gevraagd. Er restte mij maar een ding, geduld en nog eens geduld. Koppel 2 zat eveneens op 4 bevruchte eieren en deze kwamen allen na negentien dagen uit. Niet alle jongen kwamen tegelijk uit, maar gespreid over een viertal dagen, dit naargelang het aantal bevruchte eieren. Daar koppel 1 nog steeds geen jongen had toch maar eens de eieren nagekeken. Na het openen bleek in alle vier de eieren een afgestorven jong te zitten. Wat was er misgegaan? Dit blijft nog steeds een open vraag. De jongen van koppel 2 groeiden als kool en konden geringd worden met een ring van 4 mm. Na ongeveer dertig dagen in het nest, vlogen de jongen uit. Wel had ik opgemerkt dat zowel de pop als de jongen kaal geplukt waren op de kop en rug. Hiervoor bleek de man verantwoordelijk te zijn. Deze werd verwijderd en de pop stond alleen om de jongen nog gedurende twee weken verder te voeren, wat ze ook voortreffelijk deed. Nadat de jongen zelfstandig waren, werd de pop nog twee weken rust gegund om op krachten te komen voor de volgende kweekronde. Ondertussen had koppel 1 weer eieren die ook weer bevrucht waren (vier van de zeven), maar na 24 dagen broeden nog steeds geen jong. Na een inspectie bleek dat de jongen ook weer afgestorven in het ei zaten. Dit was

tevens het geval in de derde kweekronde, wat wil zeggen dat dit koppel naar de opkoper zal verhuizen. Koppel 2 legde tegen eind april weer eieren, zes in totaal waarvan vijf van de zes bevrucht waren. De jongen werden weerom voorbeeldig opgevoed en zitten nu tezamen met de jongen van het eerste broedsel op stok. De jongen krijgen eveneens zoals de ouders, een goede parkietmengeling met witte en gestreepte zonnepitten, cardy en trosgierst, evenals worteltjes en stukjes appel. De dwergpapegaaitjes van 'de nieuwe wereld', met name het geslacht Forpus, zijn zeer rustige en heel kalme vogeltjes die zeer goed geschikt zijn voor de tentoonstellin-

gen, dit dan door hun rustige aard. In de vlucht zien we veel beter de prachtige kleur van het kobaltblauwe bij de man onder de vleugels en op de stuit, wat fel afsteekt tegen het groene wat de hoofdkleur is van deze gezellige kromsnavelletjes. De laatste berichten luiden alweer een nieuw tijdperk in bij deze vogeltjes, want er zijn reeds kleurmutaties ontstaan, zoals de blauwe.

**Tekst: Goossens Frank.
Foto's: Bob Dijkmans.**

**De 41^e COM-Tentoonstelling mag u
beslist niet missen, maar kom wel op een
doordeweekse dag.**

Nieuwe Klauwiersoort ontdekt

Het ontdekken van een nieuwe vogelsoort is niet zo bijzonder als men eigenlijk zou denken. Elk jaar worden in afgelegen delen der aarde nog wel zo'n 4 tot 6 soorten gevonden die tot dat moment voor de wetenschap onbekend waren. Vooral het Andesgebergte en de oerwouden van Zuid-Amerika zijn elk jaar goed voor enkele nieuwe soorten. Het beschrijven van een nieuwe soort is overigens een zeer gecompliceerde aangelegenheid.

Ten eerste moet men van de te beschrijven soorten één (of 'liever' meerdere) dode exemplaren hebben, wat in de praktijk betekent afschieten. Heeft men nu het dier voor zich liggen, moet men uitzoeken tot welke familie en welk geslacht het behoort. Heeft men dat kunnen vaststellen, dan begint het vergelijken met alle andere leden van dit geslacht, wat dan weer betekent dat men in talloze museumcollecties in het binnen- en buitenland moet gaan rondsnoeien. Alle onderzoeken worden dan tot een artikel samengevat en dat moet dan weer in een wetenschappelijk tijdschrift worden gepubliceerd. Indien de studies die men gemaakt heeft grondig genoeg geweest zijn, wordt de soort erkend, maar het kan ook gebeuren dat men bijvoorbeeld al de tijd en moeite in een natuurlijke

mutatie of in een kruisingsproduct heeft gestoken!

Een nieuwe vogel uit Somalië

In 1989 kreeg het Vogelpark Walsrode bezoek van de heer Heckel, een vogelliefhebber welke langere tijd in Somalië gewerkt had. Door de burgeroorlog in dat land was hij echter gedwongen het voor langere tijd te verlaten. In zijn bagage die hij uit Somalië had meegenomen, zat ook een levende klauwier. Omdat hij deze soort in geen enkel van zijn boeken had gevonden, wilde hij ons in Walsrode om raad vragen, omdat wij ook het één en ander van vogels weten. Echter in dit geval wisten wij hem ook niet verder te helpen. Daarna werden nog talloze musea bezocht maar nergens werd hij wijzer. De vogel waar het hier om gaat,

werd eind augustus 1988 voor het eerst gezien op het terrein van het ziekenhuis van het stadje Bulo Burti gelegen aan de Shabeelle rivier in Somalië. De vogel (steeds slechts dit ene exemplaar) werd de daaropvolgende tijd altijd op dit ene, kleine terrein waargenomen. Om nu meer gegevens over het dier te verzamelen werd besloten het dier te vangen. Afschieten wou men niet, omdat men er bijna zeker van was dat het zich hier om een zeer zeldzame soort moest handelen. Op 5 januari 1989 lukte het de vogel in een val te lokken. Van toen aan nam de heer Heckel de verzorging van het dier op zich. Het werd gehuisvest met enkele andere vogels, onder andere met een diadeemwever tegenover welke de klauwier zich niet agressief gedroeg. Klauwieren kunnen echter in het

algemeen wel zeer agressief zijn! In het ene jaar dat de vogel in gevangenschap leefde, werden bandopnames, foto's en bloedproeven van het dier genomen. Ook de veren welke het tijdens de rui verloor, werden zorgvuldig bewaard. Aan de hand van de bloedproeven kon later het DNA van de soort worden onderzocht en na een vergelijk met het DNA van een groot aantal verwante soorten, kon deze klauwier als nieuwe soort worden beschreven - en dat zonder het dier dood te maken! De naam van het dier luidt: **Bulo Burti bosklauwier** en de wetenschappelijke naam **Laniarius liberatus**. De grond voor de soortnaam (Latijn = vrijheid) is, dat de heer Heckel met het dier weer terug is gereisd naar Somalië (nadat het daar weer wat rustiger geworden was) en hem heeft vrijgelaten. Dat

gebeurde op 23 maart 1990. Ook dit werd gedaan met het oog op de zeldzaamheid van de soort. Tot nu toe heeft men nog steeds geen tweede exemplaar kunnen ontdekken en men hoopt dat hij of zij, het geslacht van de vogel is onbekend, een partner zal vinden waardoor de soort wellicht toch voor de totale ondergang gered kan worden. Ik wil heel graag de heer Heckel bedanken welke me de foto's van dit zeldzame dier ter beschikking gesteld heeft.

Bronnen: Persoonlijk gesprek met de heer Heckel Ibis (1991) vol. 133 nr.3 blz. 227-235.

Unieke ervaring met Brillenwevers

De **Brillenwever**, *Ploceus ocularis*, vroeger beschreven onder de soortnaam *Hyphanturgus*, komt in drie rassen voor, namelijk **crocatus** van Kameroen tot Ethiopië, Tanzania en Angola; **suhelicus** in Oost-Kenia, Oost-Tanzania, Oost-Zambia en Mozambique en **ocularis**, de nominaatvorm, in Transvaal, Natal en Kaaprovincie.

Signalement:

De lengte is 15-16 cm. Bij de volwassen man zijn voorhoofd, schedel en kopzijden, met name de oorstreek, saffraankleurig en de rest van de bovendelen is overwegend geelgroen. Vleugels en staart geelgroen met zwartbruin; de slag-en staartpenen zijn zwartbruin met groengele tot witachtige zomen. Kin en keel zijn zwart, teugels zwart doorlopend tot om en achter het oog. De pop heeft geen zwarte kin en keel, zij is daar oranjegeel, en de teugel en oogstreek zijn bij haar minder prominent. Haar schedel is meer geelgroen van kleur. De vogels hebben een vrij lange en slanke snavel die zwartachtig van kleur is. De ogen zijn geelachtig en de poten donker hoornkleurig. De brillenwever heeft geen bruidskleed, zijn verschijningsvorm is dus, als ze volwassen zijn, elk seizoen hetzelfde.

Levenswijze:

Deze weversort gedraagt zich toch wat anders dan de meeste andere tot de familie Ploceidae behorende weversorten. Ze leven meestal paarsgewijs en zeker niet in groepen met soortgenoten. Wel verkeren ze vaak in gezelschap van andere vogelsoorten. Hun biotoop varieert van met dichte struiken begroeide gebieden tot de echte bossen, maar altijd wel in de nabijheid van water. Hun voedsel bestaat voor een belangrijk deel uit insecten die ze oppikken van boomstammen en bladeren, maar ze nemen ook wel zachte zaden op. Het is midzomer als ze tot broeden komen. Van grasstengels, reepjes schors, strippen van palmladeren, van sanseveria's en andere vezelachtige plantesoorten, bouwen of liever gezegd weven ze een omvangrijk nest dat in de meeste gevallen is voorzien van een lange ingangspijp. Het geheel is kunstig

geweven en hangt sterk verankerd aan het uiteinde van een tak, heel vaak boven water. De twee tot drie groenwitte eitjes met grijsgroene tot roodbruine vlekjes vormen het gemiddelde legsel dat afwisselend door man en pop wordt bebroed gedurende 13-14 dagen.

In de volière:

Ze zijn tot op heden slechts zelden ingevoerd en in mij ter beschikking staande literatuur heb ik geen duidelijk omschreven broedresultaat kunnen vinden.

De aanleiding tot dat speurwerk was een brief van ons lid de heer **A.J.Dannenberg** uit Rijssen. Hij schreef ons dat hij in het voorjaar van 1992 bij een handelaar twee vogels had gekocht waarvan die handelaar had gezegd dat het een zeldzame soort wever zou zijn. Nou, in zekere zin klopt dat ook wel, want zoals gezegd, de brillenwever is bepaald niet een alledaagse verschijning in de handel dus zeker ook niet in de volière. De vogels zagen er magnifiek uit, glanzend en strak in de veren. Reden waarom Dannenberg ze kocht alhoewel hij zich niet kon voorstellen dat het wevers zouden zijn. Na ze enkele weken apart te hebben gehouden, zijn ze ondergebracht in de 7 meter lange, 1.50 meter brede en 1.90 m hoge buitenvolière met een aansluitend nachthok van 5 meter lang en 1 meter breed. Als de deur van dat verblijf openstaat beschikken de vogels over een totale vlieg-lengte van 12 meter. Tijdens de winterse periode wordt de temperatuur in het dan gesloten nachtverblijf door middel van zogenaamde donkerstralers gehouden op zo'n 10°C, rijkelijk vorstvrij dus. Gesloten nachtverblijf in die zin, dat in die koude en vaak gure maanden, de vogels overdag wel via een luikje naar buiten en weer naar binnen kunnen. De volière is beplant met coniferen en rietbundels. Gedurende de broedperiode is de achterwand van de buitenvlucht nog voor een deel met conifeertakken bekleed. In die richting zijn de wevers tot het weven van een nest gekomen. Aan enkele hoge conifeertakken ontstond er van droge gras-en rietstengels een vrije brede horizontale pijp met aan het einde een zakvormige bolle ruimte. Het totale bouwsel was

ongeveer 30-35 cm lang. Het uiteindelijke resultaat was 1 jong, dat na ongeveer 12 dagen uitvlog. Die eerste dag zat het regelmatig op de grond onder de struiken. Daardoor heeft Dannenberg de vogel vrij gemakkelijk kunnen pakken om hem alsnog een 4 mm ring om te schuiven; dat ging nog maar net. Het was bijna eind juli, na het uitvliegen van dat eerste jong, toen de man een slaapnest bouwde dat nu was voorzien van een naar beneden hangende invliegpijp; zie foto. In het eerste nest werden vervolgens weer drie eieren gelegd waaruit 3 jongen zijn gekomen die op 24 augustus zijn uitgevlogen. Het was tot bijna eind september dat die jongen nog door de oudervogels werden gevoerd. Op de dag van uitvliegen zaten ook deze jongen veel op de grond en ze zijn toen net zoals de eerste vrij gemakkelijk gepakt kunnen worden om ze te ringen. In hun jeugdkleed missen de jongen de warme gele kleuren alsook de zwarte tekening rond de ogen. Ook de snavel is dan nog lichter van kleur. De oudervogels en vanzelfsprekend ook de jongen, eten voor ongeveer 90 procent levend voedsel, o.a. oormotten, motten, vliegen, pinky's, buffalowormpjes enzovoorts, alsook insectenvoer van C&D gemengd met universeelvoer en bessen. Overigens nemen de vogels hier niet eens zo veel van op, althans niet zolang er jongen mee worden gevoerd. Later neemt dat wel toe. Tenslotte zij nog opgemerkt dat de brillenwevers niet alléén de bedoelde volière bewonen, integendeel. Er huzen nog zo'n kleine 60 vogels in, waaronder emeraldspreuwen, kernbijters, kardinalen, Pallas roodmusen, blauwvleugel minia's, zebra-duifjes, diamantduifjes, olijf-saffraanvinken, enkele gorsachtige waaronder gorsvinken die ook met goed succes hebben gekweekt, en diverse Afrikaanse en Australische prachtvinken. Ik vond het persoonlijk een indrukwekkend aantal voor deze volière maar Dannenberg verzekerde mij dat er in sociaal opzicht geen problemen zijn. Alles leeft in pais en vree en zo moet het toch eigenlijk ook.

Cees van Berkel.

De,

ose/

In 1977 kochten wij in een Dibevozaak een leverslustige papegaai, en wel een blauwvoorhoofdamazone, genaamd Rokko. Alles wees erop, dat het vrolijke diertje rechtstreeks van zijn vorige baasje naar de dierenwinkel was verhuisd. Hij stond midden in de zaak, in een mooie, grote kooi en trok met zijn voortdurend gekwebbel en geklauter de aandacht van alle klanten. Niemand kon er langs lopen, zonder notitie van hem te nemen, temeer daar hij reeds handtam was en door de spijlen pootjes gaf. Ook mijn vrouw en mij had hij onmiddellijk ingepalmd. Volgens de verkoper, die onze groeiende belangstelling had opgemerkt, was het een jong dier. Een jaar of wat geleden had hij Rokko als jonge vogel verkocht aan een vrouw, die hem met veel liefde en geduld had opgekweekt en handtam gemaakt tot recentelijk

was gebleken, dat zij allergisch was voor huisdieren en hem dus "weg moest doen". Zo luidde althans het verhaal bij de verkoop, want wij teinden impulsief een aanzienlijk bedrag neer en namen Rokko mee naar huis. Vijftien jaar lang was hij voor ons een lieve metgezel, met wie wij veel plezier hebben gehad en van wie wij vreselijk veel hebben gehouden. Wie dagelijks met zo'n lief kereltje omgaat, hem verzorgt en met hem speelt, weet, wat het betekent om van zo'n "mirakels maatje" te houden. Als wij bijv. op zondagochtend uitsliepen, kwam hij mij tot in de slaapkamer achterna om zelfs nog in bed met mij te spelen en uitgerekend dit voorjaar - we schrijven nu 1992 - heeft hij mij uitbundig het hof gemaakt. Maar op 19 juli, toen ik nota bene mijn verjaardag vierde, riep één van mijn gasten: "Je papegaai zit

over te gevan!" We zijn onmiddellijk met Rokko naar de dierenarts geweest, waar hij een injectie met een antibioticum kreeg. De verkoudheidsverschijnselen waren in de daaropvolgende dagen verdwenen, maar hij bleef overgeven. Op advies van de dierenarts zijn wij met onze Rokko naar de Uithof gereden om hem in de Universiteitskliniek voor Gezelschapsdieren door specialisten te laten onderzoeken. Daar heeft een röntgenfoto uitgewezen, dat hij aan een ongeneeslijke virusziekte leed. Men vond zijn toestand dermate slecht, dat men ons in overweging gaf, ter plaatse euthanasie te laten toepassen. Dat konden we echter onmogelijk over ons hart verkrijgen en dus hebben we hem weer mee naar huis genomen. Ik moest hem vloeibaar voedsel toedienen en deed alles om hem te helpen. Soms fleurde hij even op, maar de volgende dag ging het dan weer mis. Het was vreselijk om het dier te zien lijden, hem te laten toekijken hoe wij zaten te eten, terwijl hij doodging van de honger. We hebben zelden zoveel tranen vergoten als in die dagen. Rokko werd steeds zwakker en magerder, kon zich op zijn zitstok nauwelijks nog overeind houden en smeekte telkens weer om lekkere hapjes, die ik hem niet mocht geven. De ziekte woekerde onbarmhartig verder en de situatie werd een kwelling - voor Rokko en ook voor ons. De oorzaak van deze tragedie is niet te achterhalen. Het schijnt een ziekte met een uitermate lange incubatietijd te zijn en het is niet uitgesloten, dat Rokko al besmet was, toen wij hem kochten. Ten einde raad hebben wij de dierenarts gevraagd, hem te laten inslapen. Het deed ons ondraaglijk veel pijn. We hebben het bij ons thuis laten doen. Om de dierenarts te ontwijken, zocht Rokko zijn toevlucht bij het baasje, terwijl ik aan deze verschrikkelijke gebeurtenis mijn medewerking moest verlenen. Alleen de gedachte, dat wij hem uit zijn lijden verlost, rechtvaardigde, wat er gebeurde. Hij zat op mijn schoot en vlijde zijn hoofdje tegen mij aan. Ik kon mijn huilkrampen niet onderdrukken en zelfs de dierenarts stonden de tranen in de ogen. We hebben hem begraven in hetzelfde bos en onder precies dezelfde ijsterbesbomen, waar bijgaande foto is genomen. In dat bos zijn wij juist de laatste weken vóór zijn snelle aftakeling dikwijls met hem gaan wandelen. Hij heeft er, zittend op mijn schouder en zonder ooit weg te vliegen, altijd erg van genoten en stal overal de show. Bij de aanblik van een aantal schapen begon hij een keer zó te tetteren, dat de hele

kudde begon te blaten. En op het terras van een café aan de rand van het bos kenden ze hem al, want als wij een consumptie bestelden, werd er voor hem steevast een borrelglaasje met drinkwater neergezet. Het is alsof wij een kind hebben verloren. Mensen met kinderen zullen mij deze vergelijking misschien kwalijk nemen - ons verdriet is er niet minder om! Reeds in het voorjaar hadden wij geboekt voor een vakantie in de herfst. Op de hotelreservering staat dan ook naast onze namen: "... + papegaai". Ik kan niet onder woorden brengen, hoe wij hem missen. Het is hier in huis erg stil geworden. Alleen aan de muur, waar zijn kooi stond, hangt nog een ingelijste foto van onze lieverd. Ik ben mij terdege bewust van de emotionele toon van

dit artikel, maar het is bedoeld als waarschuwing voor iedereen, die erover denkt, een papegaai in huis te nemen. Ga goed bij jezelf te rade, alvorens deze stap te doen! Dat kan veel gesol en dierenleed voorkomen. Een papegaai is niet zo maar een vogel, maar een metgezel met een persoonlijkheid, die veel liefde en aandacht vraagt. Wie daar geen zin in heeft en een papegaai als decoratie op de toonbank wil zetten, moet er maar niet aan beginnen. Neem in dat geval een kom met goudvissen - ook al erg genoeg! Ik wil de dierenwinkels niet in discrediet brengen, maar persoonlijk zou ik na deze ervaring nooit meer een zaak binnenstappen om een papegaai te kopen. Gelukkig zijn er tegenwoordig kwekers met hart voor hun werk, mensen bij wie u een

papegaai kunt kopen, die zó uit het nest komt en bij u thuis nog volwassen moet worden. Een prettig idee, dat voor uw huisgenoot de natuur niet hoeft te worden geplunderd en dat er geen dieren van hun vrijheid worden beroofd om onder erbarmelijke omstandigheden te worden vervoerd naar het welvaartsghetto West Europa! En wie een papegaai koopt bij een kweker, heeft de garantie, dat het een gezond en jong dier is, dat je van meet af aan naar je hand kunt zetten tot het een deel wordt van jezelf.

F.W.Stedelaar.

Kweekervaringen met de Grijskopspreeuw

Sturnus malabaricus

In de maand februari 1990, kocht ik op een grote vogelbeurs, van een liefhebber een koppel grijskopspreeuwen. De man had een gestoten K.B.O.F.-ring aan van 1989 en de pop een knijpring. Volgens de liefhebber was het een jonge vogel, die hij niet meer had kunnen ringen. Ook verzekerde hij mij dat het een onverwant koppel was. Thuis werden zij ondergebracht in een vluchtje van 80x180x180 cm in mijn tuinhuisje, met als bodembedekking houtkrullen, dit vanwege nogal dunne ontlasting van deze vogels. Als eten kregen zij de gewone universele voeding met dagelijks een vers stuk appel of peer en enkele meelwormen, die onthoofd werden toegediend. Badwater wordt twee maal daags toegediend. De kleur van de man, grijze kop, grijze dekveren, buitenste vleugelpennen zwart alsook de onderkant van de vleugels, staart grijs onderkant staart bruin, borst wit met enkele bruine strepen en onderbuik eveneens wit. Gele snavel met blauwe strepen aan de basis. Poten bruin, grijsachtig. De pop is eentoniger getekend namelijk grijs bovenaan en bruine onderpartij, poten en snavel zoals bij de man. Van deze soort spreeuwen zijn er vier

rassen beschreven. Aan het tuinhuisje werd een vlucht gebouwd van 2.10x2.10x1.80 cm over de beplanting, enkele sierstruiken en lupineplanten en een stukje gezon heen en zodoende hadden ze na het openen van het raam een binnen- en buiten-

vlucht. In de maand maart werden enkele parkieten- nestkasten in de vluchten gehangen. In de binnenvlucht een verticale nestkast en in de buitenvlucht een horizontale nestkast met

als afmetingen 15x15x30 cm. Deze werden niet eens bekeken en dit duurde zo tot in de maand april, toen toonde de man veel interesse voor de horizontale nestkast en na enkele dagen begon hij nestmateriaal aan te voeren. De pop hielp hem niet hierbij. Na enkele dagen bouwen stopte hij plots zijn activiteit en onze hoop op een nestje jongen van deze vogels slonk weg. Na een week echter begon de man weer, nu binnen, wat na enkele dagen wederom gestaakt werd. Een week gepasseerd, het was ondertussen half mei geworden, en hoop koesterden we al niet meer. Op een dag, na mijn dagtaak volbracht te hebben, merkte ik plots op dat de pop en de man nestmateriaal aansleepten in de buitenvlucht en dit ijverig in de horizontale nestkast droegen. Na een drietal dagen zagen we de pop niet meer en er rees terug hoop bij ons. En inderdaad na 2 dagen geduldig gewacht tot er zich een moment voordeed dat de pop het nest verliet, bemerkten we het eerste ei in het nest, het was 23 mei. Er volgden nog 3 eieren, dus 4 in het totaal. Deze eieren hebben een egale blauwe kleur. Nu werd er om de drie dagen nestcontrole gedaan, alleen als de

pop van het nest af was, wat ze steeds deed als ik kwam voederen, hetgeen die controle wel vergemakkelijkte. Of de eieren bevrucht waren kon ik moeilijk zien, daar ik de eieren niet uit het nest durfde te nemen. Er werd ook meer aandacht aan de voeding geschonken. Al tijdens het nest-dragen kregen mijn vogels telkens meer levend voedsel. Het menu werd uitgebreid met pinky's, buffalowormpjes, mierenpoppen, vleesmaden, enkele kleine aardwormpjes en allerlei spinnen en kevertjes die ik kon vinden. Op oorwormen lijken ze ver-zot te zijn. Deze had ik voldoende, daar er tussen de deuren in mijn parkietenvluchten tientallen nestelden. Vroeger moest ik die verdelgen en was het een plaag, nu echter een deugd daar het een welkome aanvulling bleek op het menu van mijn grijskoppen. Na 16 dagen broeden kwam het eerste ei uit en de andere dag lagen er vier flinke jongen in het nest. Dus 4 op 4 geen slecht resultaat, maar zouden ze zo groot brengen dat was de vraag. En ja hoor beide ouders voederden perfect. Het zou

echter van ons afhankelijk of de jongen alles kregen wat ze nodig hadden en vanaf toen veranderde ons levenspatroon grondig. Mijn vrouw en ik besloten elkaar af te lossen en om beurten te voeren, namelijk om de twee uur vanaf het licht worden tot het weer donker wordt. Dit was een goede beslissing, want de jongen groeiden als kool. Na 3 weken kregen zij nog om de 4 uur eten, de man moest ik na 1 week verwijderen daar hij van de pop niet meer in het nest mocht en door haar achternagezeten werd. Vanaf dat moment stond de pop er alleen voor, wat geen probleem leek te zijn, want na 16 dagen vlogen alle vier de jongen gelijktijdig uit. Nog 3 weken voederde de pop en nadien de man de jongen. De man plaatste ik terug nadat de jongen een week uitvlogen, en ik ze apart kon zetten in een andere vlucht. Ik hoopte op een tweede nest, maar de pop begon te ruïen en het was reeds te ver in het jaar gevorderd. Het nest van deze spreuwen bestaat uit ver-dorde takjes, blaadjes, gras en als afwerking gebruikten ze cocosvezel.

Wat mij wel opviel was dat de man steeds met verse groene blaadjes in het nest ging om deze onder de eieren en later onder de jongen te schuiven waarschijnlijk om alzo de luchtvochtigheid in het nest op peil te houden. Grijskoppen zijn zeer zindelijke vogels. Alle uitwerpselen van de jongen worden door de ouders uit het nest verwijderd. Ringen gebeurde op de 6de dag met een 3,5 mm ring. Het opkooien voor de tentoonstelling is wel een hele opgave. Ik ging als volgt te werk. Zes weken met zijn vieren in een kweekbak van 80x40x40 cm. Daarna twee per twee in een TT-kool en als laatste stap, na enkele weken elk in een TT-kool. Met dit te schrijven hoop ik een steentje te hebben bijgedragen om deze vogels, waar eigenlijk maar weinig literatuur over bestaat, wat meer in het daglicht te stellen en dat andere liefhebbers van mijn ervaring kunnen gebruik maken om het ook eens met deze aardige vogels te proberen.

Tekst: F.Goossens, België
Foto: H.Bielfeld.

INTERNATIONALE VOGELBEURS W.R.Z.V. HALLEN ZWOLLE

- * 3000 m2 beursruimte voor alles op vogelgebied
- * geen kwartels art. 3 veeziektewet
- * voortijdig reserveren verplicht
- * handelaren voor 10 uur binnen
- * geopend voor publiek van 11.00 tot 16.00 uur
- * centrale ligging (nabij het veemarktterrein)
- * ruime parkeergelegenheid
- * prima en goedkoop restaurant in de hal
- * 15 min. lopen vanaf het station.

De volgende beurs is 20 november 1993

Buitengasthuisstraat/Blaloweg

ZATERDAG
23 januari
1993

Inlichtingen: B.J. Erdsieck 038-211483

ZAADMENGSELS VAN JOS VAN HIMBERGEN®

zijn bij de dierenspecialzaken in **Nederland, België en Duitsland** als volgt verkrijgbaar:

- Code 2 *Kanariezaad kweek / rui*
- Code 3 *Tropenzaad*
- Code 4 *Prachtvinkenzaad*
- Code 5 *Grasparkietenzaad*
- Code 6 *Neophema-zaad*
- Code 7 *Grote parkieten / Agapornidenzaad*
- Code 8 *Papegaaien- en kaketoenzaad*
- Code 13 *Wildzangzaad*
- Code 14 *Kanariezaad rust*

- Waar niet verkrijgbaar, even bellen (tijdens kantooruren) 04244-1274.

- HIMBERGEN® VOGELZADEN zijn een **gedeponeerd handelsmerk** en zijn alleen te verkrijgen in de originele witte zakken met groene opdruk.

HIMBERGEN® VOGELZADEN, EEN BEGRIP IN DE VOGELWERELD.

Mutatie of melanisatie bij de Chinese groenling.

Het zal je maar overkomen, net zoals bij vriend Kees, dat je plotseling na de jeugdruï een prachtige pikzwarte Chinese groenling op stok heb zitten. Al een aantal jaren was hij bezig met de kweek van Chinese groenlingmutanten zoals agaats en ino's. Deze werden aanvankelijk ingekweekt uit groenlingmutanten en later werd geprobeerd via gerichte kweek weer terug te komen tot zuivere Chinese groenlingen, echter afwijkend van de wildkleur. Dit lukte weliswaar, met dien verstande, dat de vogels nog gedurende lange tijd groenlingeigenschappen lieten zien en de vruchtbaarheid van de kweekvogels kon ook nog wel wat beter. Vorig jaar werd een man bastaard groenling/Chinese groenling, gepaard aan een Chinese groenling pop die beiden al familie van elkaar waren. Hieruit werden slechts 2 jongen geboren waaraan in het jeugdkleed nog niets afwijkends op te merken was. Tijdens de jeugdruï kwamen bij één van de twee, zwarte veren door wat uiteindelijk resulteerde in een volledige zwarte vogel behoudens de gele spiegels in de vleugels en de staart. Naargelang de kleurdiepte van deze spiegels, dachten wij met een pop van doen te hebben, wat nadien ook zo bleek te zijn. De nestgenoot bleek een man en was normaal van kleur (wildvorm). Verder hadden beide vogels de normale kenmerken van de Chinese groenling. Er werd besloten om zuinig met de zwarte om te gaan en niet in te zenden naar een tentoonstelling. Voor de kweek van dit jaar werd besloten om niet de vader van de zwarte pop hieraan terug te paren, enerzijds vanwege de slechte conditie waarin hij verkeerde en anderzijds om geen groenling-eigenschappen meer in te mengen. Bovendien waren we bang voor te erge inteelt, gezien de familieband van de ouders. Daarom besloten we om een volledig bloedvreemde Chinese groenling man aan onze zwarte te paren met de bedoeling om volgend jaar een zoon uit dit koppel terug te paren aan de moeder. Het ouderkoppel van de zwarte zou in stand blijven en heeft op dit moment al 2 rondes van elk 2 jongen opgebracht, waarvan we weer hopen na de ruitijd op één of meer zwarten. De broer van de zwarte werd gepaard aan een bloedvreemde pop, maar dit koppel heeft nog geen jonge opgeleverd tot op dit moment. Onze zwarte heeft de eerste ronde slechts één ei gelegd, wat niet werd bebroed en wat ook niet is uitgekomen onder een ander koppel. Op het moment dat we dit artikel schrijven zit ze echter vast te broeden op 4 eieren en wachten wij in spanning af of ze na de komende ruiperiode nog dezelfde diepzwarte kleur zal laten zien. We zullen dan met zekerheid weten of we hier met een mutatie te maken hebben of met melanisatie. U hoort er van.

P.v.d.Zanden

558

Volière van

Ik ben bijna 25 jaar lid van de Nederlandse Bond van Vogel-liefhebbers. Sinds mijn jeugd ben ik liefhebber van dieren en met name vogels hebben altijd hoog in de belangstelling gestaan. Als schooljongen meer dan 40 jaar geleden hield ik al eksters, vlaamse gaaien, kauwtjes en andere vogels. Vaak jonge vogels welke nog met de hand grootgebracht

moesten worden met allerlei insecten en ander voedsel. Door het met de hand voeren waren ze zeer tam en werden dus meestal vrij op het erf gehouden. 's Avonds werden ze opgesloten in een vertimmerde sinaasappelkist die aan de voorkant bespannen was met kuikengaas ook wel kwartjesgaas genoemd. Om dit gaas en ook een stukje dakleer voor bovenop te kunnen betalen moest je woensdagmiddag en zaterdag bij de boeren in de buurt gaan werken. 30 jaar geleden werd de eerste volière gebouwd en deze was 3x1x2 meter (lxbxh). Pas na mijn huwelijk kwamen er meer mogelijkheden en na een aantal verhuizingen heb ik eindelijk wat altijd mijn droom is geweest; 5 grote volières, diverse kleine volières van drie meter hoog en drie nachthokken; meer dan 500 m² totaal. Deze volières zijn allen begroeid met coniferen, heesters, allerlei bloemen en planten en bovendien is de bodem gedeeltelijk voorzien van gazon. De nachthokken zijn opgetrokken van dubbelwandig hout en voorzien van spouwisolatie. De volières zijn van gegalvaniseerde buis, bespannen met polypropyleendraad. Als fundering heb ik betonbandjes van 1 meter lengte gebruikt welke door iedereen

de maand

gemakkelijk te leggen zijn en men heeft geen geknoei met cement e.d. Bovengenoemd gaas heeft als nadeel dat parkieten en ook knaagdieren het stuk kunnen bijten. Voordelen zijn het is zwart van kleur en men ziet het nauwelijks. Ook bij meerdere voliëres achter elkaar kijkt men zonder storende werking tot in

ten gelukt welke op de C.O.M. Wereldtentoonstelling in Breda te zien zullen zijn. Ook nadelen zijn aan deze manier van vogels houden verbonden o.a. nooit afgewerkt zijn en niet op vakantie kunnen gaan. Dus het gezin moet er in mee kunnen gaan. Vooral als er jongen zijn moet er om de zoveel uren gevoerd worden wil er iets van terecht komen. Dus zonder medewerking van het gezin kan het absoluut niet en dat zal men zich terdege moeten realiseren als men op deze manier vogels wil gaan houden.

**H.Lammers
Budel.**

de achterste voliëre. Verder is het goedkoop en tot 4,5 meter breedte te verkrijgen. Nachthokken zowel als voliëres zijn door mijn zoons en mij zelf gemaakt. Ook de beplanting is door onszelf aangelegd met de nodige adviezen van mijn vrouw. Mijn vogelbestand bestaat in hoofdzaak uit zachtvoeretende vogels zo'n 125 stuks. Een greep uit de collectie: gaaien, gaalijsters, spreeuwen, kraaiachtige, hamerkoppen, ibissen, kroonkranvogels, toerako's, koekoeken, scharrelaars, katvogels, neushoornvogels, diverse steltlopers, etc. Mijn hobby is het houden van vogels in zoveel mogelijk natuurlijke omgeving en het proberen te kweken van moeilijke soorten. Ook dit jaar zijn weer een paar eerste kweekresulta-

KRUISINGEN MET KLASSIEKE KLEUREN

Na uitvoerig de klassieke vogels te hebben besproken, zullen we hier verder ingaan op het onderling paren van de vier genoemde series. Wij zullen hier geen waardeoordeel uitspreken. Er is geen zekerheid te geven over kwaliteitsverbetering, zeker niet als in uw vogelbestand een goede kwaliteit aan vogels aanwezig is. Bezit u reeds goede vogels in welke serie dan ook, moet u voor uzelf een afweging maken om de vogels fokzuiver te houden, dan wel een kruising toe te passen tussen vogels uit een andere serie met de bedoeling een of meer eigenschappen in uw vogels te verbeteren. Als u met fokzuivere vogels kweekt en u stelt een kweekpaar samen met goede eigenschappen, die elkaar aanvullen, is de kans groot dat u de kwaliteit kunt verbeteren. U houdt uw vogels fokzuiver en u komt niet voor verrassingen te staan van ongewilde kleuren of eigenschappen uit de andere series. Het uitgangspunt moet zijn en blijven uw vogels fokzuiver te houden. Dat is en blijft de hoofdzaak. Het is de eenvoudigste weg, maar ook de beste om tot betere resultaten te komen. Er zijn op dit moment kwalitatief zeer hoogstaande vogels in elke serie en het is daarom niet nodig aan kwaliteitsverbetering te doen door andere kleurslagen in te kweken. We hebben bij de bespreking van de groenen, de agaten, de bruinen en de isabellen de kenmerken en de onderlinge verschillen duidelijk aangegeven. Wanneer deze vogels onderling gepaard worden, moeten we er rekening mee houden dat we met een positief kenmerk ook negatieve invloeden meenemen in de nateelt. Het blijft dus steeds de vraag waarom we iets doen, wat we willen bereiken en of het experiment, want dat is het, wel het gewenste resultaat zal hebben. Negatieve invloeden weg kweken is een moeilijke en vaak lange lijdensweg. Het is veel moeilijker als via fokzuivere fok tot betere resultaten te komen. Bij een fokzuivere kweek blijven we bij de eigenschappen van deze vogel in deze kleurslag. Toch

zal het samenstellen van een goed kweekpaar niet altijd even gemakkelijk zijn ook niet als we dat doen met fokzuivere vogels. We hebben in het voorgaande enkele kweekadviezen gegeven over het samenstellen van kweekparen. Het blijven adviezen en ieder moet voor zich uitmaken wat in zijn vogelbestand het beste past. Iedereen zal zijn eigen plan moeten opstellen om zijn kwaliteit te behouden, zonodig te verbeteren. Niet iedereen heeft dezelfde kwaliteit aan vogels. Wat de een een goed kweekpaar zal noemen hoeft dat voor de ander niet te zijn, omdat hij gewoon beter dan wel slechtere vogels heeft. Om echter de fouten zo gering mogelijk te houden is kennis van erfelijkheidsleer van groot belang. Zeker zo belangrijk, misschien nog wel belangrijker, is het je eigen vogels goed te kennen. Wat is de waarde van een goede kweekman van verleden jaar? Die kennis krijgen we door een goede administratie bij te houden en de vogels dagelijks te observeren en te vergelijken, ze in hokjes in te delen; vol intensief, licht schimmel, matig schimmel. Wanneer is de flankbestreping perfect, wanneer minimaal en wanneer te weinig? Is het bestrepingpigment fijn genoeg en goed onderbroken? Wanneer is de vogel te bruin b.v. bij de agaten en de isabellen? Is de bijkleur zuiver? Dit zijn vragen die we ons steeds moeten blijven stellen al hebben we er niet altijd het juiste antwoord op. Ook een ervaren kweker zal dat niet altijd kunnen zeggen. We moeten nl. altijd uitgaan van de vogels die we op dat moment in onze hokken hebben. Wat moet het voor een beginnende liefhebber dan

verschrikkelijk moeilijk zijn om dat goed te kunnen beoordelen. Gelukkig is het zo dat dat juist onze hobby zo interessant maakt. Iemand die dat als

Groen

Agaat

een uitdaging ziet kan van de vogelsport een unieke hobby maken. Het is echt niet zo dat een isabel zonder flanken gepaard aan een andere isabel of een agaat met volle flankbestreping jongen geeft die wel een goede flankbestreping hebben. Was dat maar zo! Zo zal een agaat met een te grove bestreping, gepaard aan een isabel met een fijne bestreping, jongen geven met een fijne, goed onderbroken bestreping. We hebben het dan nog niet eens over de andere kenmerken van de betreffende vogels die uiteraard ook allemaal meegenomen zullen worden en die de kwaliteit van de jongen kunnen verslechteren. Natuurlijk men kan ook positieve resultaten krijgen. Het blijft dus steeds de vraag of en in welke mate zo'n kruising het gewenste resultaat brengt. Toch zijn er kwekers, die door ervaring, deze kruisingen toepassen met hele goede resultaten. Welnu, als u zo iemand kent, informeer naar zijn werkwijze. Een goede, sportieve kweker zal u zeker helpen. Ga echter nooit op eigen gelegenheid aan zo'n experiment beginnen, zeker niet als u de leer van de erfelijkheid niet of onvoldoende beheerst. U maakt dan waarschijnlijk meer kapot dan dat u aan positiefs overhoudt. In het verloop van dit hoofdstuk zullen wat voorbeelden gegeven worden die duidelijk kunnen maken, dat u zeer ver kunt raken van het gestelde doel. We zagen in het voorgaande de volgende kenmerken bij de klassieke vogels. De groene met een diep zwart bestreppingspigment en het volle bruine tussenpigment $z+ rb+$, waarbij de $+$ aangeeft dat zij domineert over het teken zonder de $+$. We moeten echter wel er bij vertellen dat $z+ rb+$ z en rb niets zeggen over de kwaliteit van de pigmenten. De bestreping kan te grof of juist te fijn zijn. Het bruine tussenpigment kan te donker of juist te licht zijn. Dat is een kwestie van selectie als we de kweekparen gaan samenstellen. De agaten hadden een volle zwarte bestreping $z+$ en een sterk verminderd tussenpigment rb . Hierdoor ontstaat bij de agaten een

omzoming in de pennen omdat het pigment daar niet voldoende doordringt. Ook binnen deze groep bestaat een grote verscheidenheid van te grove bestreping tot een zeer fijne bestreping, waarbij we de kans lopen dat de flankbestreping volledig wegvalt. Maar, zeggen de "kenners", met deze uitersten kunnen we resultaten behalen als we de goede eigenschappen van de ene groep kruisen aan de minder goede eigenschappen van de andere groep. Een groene pop met minimaal bruin, gepaard aan een agaat man met minimale bestreping in de flanken, **kan** jonge agaats poppen geven met een juiste flankbestreping. Hier staat duidelijk **kan**, want het geeft geen zekerheid. De jonge mannen uit deze paring zijn groen/split voor agaats. Het zijn dus mannen die zowel groen als agaats aan hun nakomelingen kunnen doorgeven. Het doorgeven van de kleuren, het moet nogmaals gezegd worden, zegt niets over de kwaliteit. We moeten de jongen steeds goed bekijken. Zijn de agaten die uit de mannen geboren worden niet te bruin en zijn de groene niet te veel omzoomd in de pennen? De kans op allerlei tussenvormen is groter dan uit zo'n kweekpaar ideale vogels te kweken. Vaak is het een lange weg om tot betere resultaten te komen dan waar we mee begonnen. De kans op goede jongen uit ouders van de zelfde serie is aanmerkelijk groter. Naast de groene x agaats kunnen we ook de bruine met de isabellen kruisen of de agaten met de isabellen. Als u steeds de kenmerken van de vogels uit de verschillende series in de gaten houdt, kunt u zelf nagaan wat uw fokresultaten zouden kunnen worden. We zullen nu eens twee voorbeelden geven

van zeer extreme gevallen. Wanneer we bijvoorbeeld een groene man paren aan een isabel pop brengen we de volgende eigenschappen in een vogel bij elkaar, tenminste bij de jonge mannen uit dat koppel. De groene man heeft $z+ rb+$. De isabel heeft $z rb$. De jonge man krijgt nu $z+, rb+, z, rb$. We zouden verwachten dat deze mannen groen zijn en split voor isabel. Maar bij de chromosomendeling kunnen allerlei storingen optreden. Zo kan een chromosoom breken en daarna anders aan elkaar groeien. Dit proces noemen we crossing-over. Zo kan het gebeuren dat: De $z+$ van de groene samengaat met de rb van de isabel, $z+rb$ is agaats. De z van de isabel kan samengaan met de $rb+$ van de groene en we krijgen $z rb+$ een bruine. De $z+ rb+$ kunnen bij elkaar blijven en we krijgen een groene. De $z rb$ kunnen we bij elkaar blijven en we krijgen een isabel. Zo zien we dat uit een groene/split voor isabel jongen geboren kunnen worden in de groen-, agaats-, bruin- en isabelserie. Wat wilden we bereiken? Kwaliteitsverbetering van de groene of de isabel? We krijgen een nageslacht toverballen waar de kwaliteit vaak ver te zoeken is. Hetzelfde kan zich voordoen bij een kruising van een agaats $z+ rb$ met een bruine $z rb+$. Ook hier hebben we te maken met $z+ - z - rb+ - rb$. Deze kunnen weer als volgt samengaan: $z+ rb+$ groen

$z+ rb$ agaats
 $z rb+$ bruin
 $z rb$ isabel

Deze mannen die in principe jongen kunnen geven in elke serie noemen we passe-partout mannen. Ik laat aan

isabel

De

u over een oordeel uit te spreken over de waarde van deze vogels als kweekvogel. Ik kan me nog de tijd herinneren dat dit erg gewilde mannen waren om heel snel een hok vol verschillende kleuren te hebben. Een man aanschaffen en dan na een of twee jaar groene, agaten, bruine en isabellen op het hok hebben. Ik heb ze nu toverballen genoemd, mischien heeft u een andere naam. Toch komen we deze vogels tegen, bewust of onbewust gekweekt. Het is dus erg belangrijk, als u in de klassieke kleuren duikt eens grondig de erfelijkheidsleer van deze vogels te bestuderen. Kennis daarvan is niet alleenzaligmakend, maar u kunt wel voorkomen dat er grote fouten gemaakt worden. Nu we toch met deze voor ons uiterlijk niet zichtbare factoren bezig zijn is het de plaats ook te wijzen op andere factoren die in de vogels van de klassieke kleuren verborgen kunnen zitten. Als we andere factoren bij de klassieke vogels gaan inkweken wordt de zaak wel heel ingewikkeld, zeker voor de liefhebber. Het is daarom goed eens duidelijk te stellen hoe we 'bedrogen' kunnen worden. Zo kunnen bovengenoemde vogels in het bezit zijn van de ivoor-, de pastel-, de mozaik- en

de satinetfactor. Aangezien dit geslachtsgebonden, recessieve factoren zijn die dus samen met de pigmenten gebonden zitten aan het X-chromosoom, kunnen de mannelijke exemplaren ook nog split zijn voor deze eigenschappen. De poppen die deze eigenschappen laten zien zijn fokzuiver, omdat de pop maar een X-chromosoom heeft. Dit is echter wel van belang te weten als we vogels gaan aankopen, zeker als we bij de verkoper vogels met deze eigenschappen zien zitten. Vraag altijd naar de afstamming en koop niets wat u niet in uw vogelbestand wilt hebben. We komen daar bij de bespreking van die eigenschappen uitgebreid op terug. Maar, het zal duidelijk zijn dat veel liefhebbers, zeker in in eerste jaren, niet met deze moeilijke vogels moeten beginnen. Voor hen wordt het een doolhof die geen doelhof mag worden. Wanneer u vogels bijkoopt op beurzen of op vogelmarkten, vraag dan altijd naar de afstamming. Krijgt u geen of een onduidelijk antwoord, laat dan de vogel zitten ook al ziet hij er zo mooi uit. Een mooie vogel hoeft geen goede kweekvogel te zijn, maar dat wist u al. Het kopen van vogels is een vertrouwenszaak tussen verkoper en

koper. Een echte liefhebber zal dat vertrouwen zeker niet schenden, want hij ziet u graag een jaar later terug. Helaas is het echter zo dat kwekers op beurzen anoniem kunnen blijven en profiteren van de goedgelovige koper. Wilt u vogels aankopen ga dan naar een goede kweker, bekijk samen met hem de vogels en laat de verkoper de door u gezochte vogel uitzoeken. Wilt u helemaal safe spelen neem dan eigen vogels mee om te kijken wat er het beste bij past. Dan heeft u een grote kans op redelijk succes.

sukses

"SUKSES" KRACHT- EN EIVOER & MAXI-ROOD

"SUKSES" KRACHTVOER VERNIEUWD!

"Sukses" krachtvoer is nu nog beter! Door een jarenlange ervaring op het gebied van vogelvoerders en bij de kweek van vogels hebben wij een zeer goed kracht- tevens opkweekvoer kunnen ontwikkelen die optimale verteerbaarheid heeft en geen kleur-, geur-, of smaakstoffen bevat. Dit is voor liefhebbers die de hoogste eisen stellen aan de kwaliteit, kleur, formaat en karakter van hun vogels van het grootste belang!

"SUKSES" MAXI-ROOD

Topkwekers in Nederland en België gebruiken "Sukses" maxi-rood. Nu voor iedereen op de markt! Dit is het preparaat om uw rood-factorige vogels een uiterst diepe roodtint te geven met een maximale doorkleuring. De witte veenvelden bij mozaïek kleurkanaries blijven met toediening van "Sukses" maxi-rood de noodzakelijke blanke kleur houden en is daardoor tevens bij uitstek geschikt voor mozaïek kleurkanaries.

"SUKSES" - AL JAREN DE MEEST SUKSESVOLLE!

Verkoopinformatie Nederland: "Sukses" vogelvoerders, Buitenwatersloot 123, 2613 TC Deift, tel. 015-142901.

Verkoopinformatie België: "Flamingo" Bannerlaan 77, 2280 Grobbendonk, tel. 014-221868.

VERKRIJGBAAR
BIJ UW BETERE
WINKELIER

Heeft U ook zo'n hekel aan verven?

Met **UNIVERSEELVERF 2K** is dit een éénmalige klus. Uitermate geschikt voor al uw T.T. - en vogelkooien.

- Eigenschappen:**
- blijft super hagehelt
 - bestand tegen water en schoonmaakmiddelen
 - bestand tegen faecaliën (uitwerpselen)
 - zeer goed reinigbaar, zelfs met hoge drukspuit
 - niet spiegelend
 - hecht op oude verflagen
 - slag-, stoot- en slijvast
 - neutrale reflectie
 - wist u, ook 2K zwart vigs.bordseisen

Info: **Fa. K & K. Forto**, Dophoeveweg 12, 8161 7BP EPE
Fax: 05780-27885 Tel.: 05780 - 13971/13455, Postbus 275 - 8160 AG EPE
Tevens: 2K VLOER- EN WANCOATING en div. systemen.

Wederverkoper van AVES-PRODUKTEN

SPECIALZAAK
in Twee-komponenten systemen
Vogelbenodigdheden

"DOFO" PROPOLIS SUPER V.K.

Bescherm uw vogels !!!!

**BACTERIËN - SCHIMMELS
en
VIRUSSEN DODEND**

Wereld verkoop succes
Slechts f 40,- "DOFO"
Telefoon: 01667-2396

De

DE KWEEK VAN TROMP

Tekst en foto: Maarten de Ruiter

Het kweken van neushoornvogels behoort nog steeds tot de grote zeldzaamheden. Alleen met de Roodsnavel-toktok, *Tockus erythrorhynchus* wordt met enige regelmaat gekweekt. Door onze steeds betere kennis over voeding en huisvesting is de tendens voor de neushoornvogelkweek gelukkig steigende. De soort waar het hier om gaat, de **Trompet-neushoornvogel**, *Bycanistes bucinator*, leeft in 4 ondersoorten in grote delen van Afrika ten zuiden van de Sahara (zie verspreidingskaart). Met een totaallengte van ongeveer 65 centimeter behoort hij tot de middelgrote neushoornvogels, welke ook in gevangenschap goed te houden zijn. Ook de kweek is reeds in verschillende dierentuinen gelukt. Als eerste zou de dierentuin van Bloemfontein (Zuid-Afrika) het gelukt zijn de soort tot voortplanting te brengen, maar verdere gegevens ontbreken hierover. In Europa was het in 1984 de dierentuin van Augsburg (Duitsland) die met succes de Trompet-neushoornvogel kweekte. Daarna volgde de tuinen van Chester (Wilkinson 1991), Paignton (beide Engeland) Gettorf en West-Berlijn (beide Duitsland).

Alhoewel er over de kweek in Gettorf reeds enkele artikelen geschreven zijn (Seisun 1991 a, Seisun 1991 b, de Ruiter 1992) hebben al deze artikelen betrekking op het eerste succesvolle kweekjaar en overigens, hoe meer er over de kweek van een bepaalde soort geschreven wordt, destebeter! Sinds 1983 bezit het Dierentuin Gettorf 2 koppels van deze soort. Tot 1989 waren alle vier de vogels in één verblijf in de Vogelparadieshal ondergebracht, samen met nog enkele andere vogels (onder andere Groefsnavel-neushoornvogel, Sporenkievit en Arasari). In 1989 werden in het dierentuin 4 kweekvolières speciaal voor neushoornvogels gebouwd. Naast Dubbelhoornige neushoornvogel, Jaarvogel en Maleise zwarte neushoornvogel, werd ook 1 paar Trompet-neushoornvogels in deze volièren geplaatst. Voordat we het koppel in de nieuwe volièren overplaatste, observeerde we de vier dieren langere tijd, dit om te kijken of er wellicht twee vogels bij waren die bijzonder goed met elkaar overweg kwamen. Dit bleek inderdaad het geval te zijn en deze vogels verhuis-

de dan ook naar de kweekkool. Zoals later zal blijken was onze keus een treffer! De kweekvolière bevindt zich in de Tropenhal en meet 4 meter x 2,8 meter en is 2,7 meter hoog. In deze volièren zijn aan de achterzijde enkele palmen aangebracht alsook een 2,7 meter hoog nestblok. De doorsnede van dit enorme blok bedraagt 60 centimeter en het invlieggat meet 13 centimeter breed en 18 centimeter hoog. De binnendoorsnede van het nest meet 45 centimeter. De eigenlijke nestkamer bevindt zich op een hoogte van 1,6 meter en het invlieggat bevindt zich slechts 16 centimeter boven de bodem van de nestkamer. Op deze wijze kan het wijfje tijdens het broeden zien wat er zoal buiten het nest gebeurt. In de kweekvolière bevindt zich verder nog een klein vijvertje en de bodembedekking bestaat uit zand omdat dit het gemakkelijkst is schoon te houden. Reeds na korte tijd interesseerde de vogels zich voor het nestblok en na enkele 'proefzittingen' bleef het wijfje in april 1990 steeds vaker in het nest. Het mannetje begon toen kleine klontjes leem naar het nest te brengen, waarmee het wijfje de nestopening dichtmetselde. Op 16 april was de opening op een kleine spleet na, dicht. Van toen aan was het de taak van het mannetje, het wijfje van genoeg voedsel te voorzien, iets wat hij ook deed. Op 10 juni konden we, met behulp van een in het nest aangebrachte kleine microfoon, gepiep horen. Een dag later meenden we zelfs twee verschillende piep-geluiden te horen, maar omdat het nest was dichtgemetseld, was een controle niet mogelijk. Na enkele weken werden de geluiden in het nestblok echter zo duidelijk, dat er geen twijfel meer mogelijk was en er inderdaad twee jongen aanwezig waren. Ons geduld werd echter nog lang op de proef gesteld, alvorens we de jongen te zien kregen. Pas op 8 augustus werd de gemetselde wand door het wijfje kapotgepikt en 2 gezonde jongen verlieten het nest, kort daarop gevolgd door het wijfje. Het lege nest was nog geheel schoon, slechts enkele staart- en vleugelpennen toonde ons dat het wijfje tijdens haar gevangenschap

ET-NEUSHOORNVOGELS

geruid had. De jongen bleken één mannetje en één wijfje te zijn en werden enkele maanden later aan een vogelpark verkocht. In 1991 begon het paar iets later te broeden maar op 6 mei zat het kweekwijfje dan toch weer ingemetseld. Dat jaar konden, weer met behulp van een microfoon-tje, de eerste piep-geuidjes op 12 juni vastgesteld worden en op 31 augustus verlieten weer twee jongen het nest en wederom waren het één mannetje en één wijfje. Ook deze jongen vonden een nieuw tehuis in een Duits Vogelpark. Dit jaar begon het kweekseizoen voor ons kweekkoppel weer iets later en pas op 28 mei zat het wijfje 'gevangen'. Alles verliep verder als in de voorgaande jaren en op 9 juli werden er weer jongen gehoord welke op 6 september gezond en monter het nest verlieten. Ik weet, het wordt een beetje saai maar ook ditmaal weer één mannetje en één wijfje. In de tussentijd had ook ons tweede koppel een voliére voor zich alleen gekregen, welke we beplant hebben met enkele yukkapalmen en waar ook een groot nestblok aanwezig is. Alhoewel het wijfje dit jaar (1992) vrij veel in het nest gezeten heeft, heeft dit koppel nog niet met succes gebroed. We hebben echter goede hoop voor volgend jaar. Gevraagd naar de redenen van ons succes, geloof ik dat de vrije partnerkeus zeer belangrijk is. Verder zijn ook de optimale huisvesting, een geschikt nestblok en een zeer gevarieerde voeding van groot belang. Onze vogels krijgen elke dag minstens vijf verschillende fruitsoorten (er zijn echter ook dagen waar 12 verschillende soorten terbeschikking staan!), een goed universeelvoer en geweekte hondebrokken. Verder is het belangrijk in de broedtijd levend voer te verstrekken. Bij ons krijgen ze dit in de vorm van meelwormen, kre-

kels en naakte jonge muisjes. Wanneer men al deze punten in acht neemt is het mogelijk, zelfs met deze 'moeilijk te kweken' vogels uitstekende resultaten te boeken!

Literatuur:

- de Ruiter M. 1992 Succesvolle kweek met de trompetneushoornvogel in het Dierenpark Gettorf. De Harpij vol. 11 (2) pp.9-10
- Seisun G. 1991 a Breeding the

Trumpeter Hornbill at the Animalpark Gettorf.

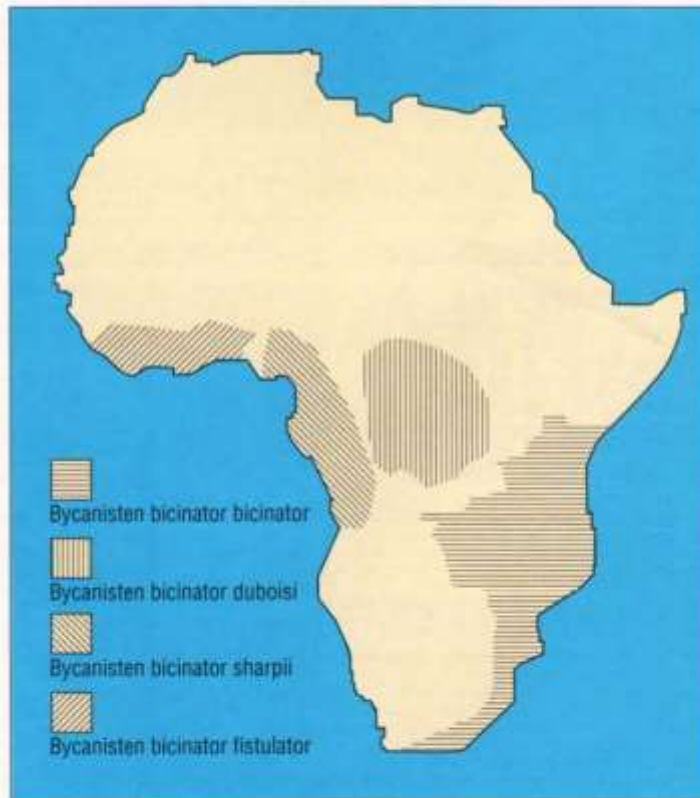
Zoo's Print vol. 6 (1) pp.22-24

- Seisun G. 1991 b Die Zucht von Trompeterhornvögeln im Tierpark Gettorf.

Gefiederte Welt vol. 115 (4) pp.119-120

- Wilkinson R. & R. Merry. 1991 Breeding the trumpeter Hornbill at Chester

Zoo. Avicultural Magazine vol. 97 (2) pp.67-73

*Wij wensen u heel fijne kerstdagen
en een plezierige jaarwisseling*